№ 99 Cyklis pozakłowarny numer jednego. פרייטאג 20 נראשען Lodzer Tagebiat

לאָדזער טאָגעבלאַט

21-טער יאָהרגאַנג | 29 kwietnia 1928 r. | זונטאָג, ט׳ אייר תרפ״ח | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיאַטריקאָווער 12. טעלעפאָנען: אין רעדאַקציע 77, אין אַדמיניסטראַציע 74

שבת, ד. 28 אפריל 1928 איז נאָך לאַנגע און שווערע ליידען געשטאָרבען
אין עלטער פון 79 יאָהר

נ״ע **נפתלי הערץ הכהן**

ליטווין

די לוי, קומט פאַר היינט, זונטאָג, ד. 29 אפריל 1928, 3 א זייגער נאָכמיטאָג
פון טרויער-הויז פיעטריקאָווער 207, וועגען וואָס עס טיילען מיט די קרובים, פריינד
און בעקאַנטע איז טיפען טרויער פערבליבענע

זוהן, טעכטער, שוויגער-טאָכטער, איידעמס,
אייניקלעך און אור-אייניקלעך.

ברוך הבא בשם ד׳
רבינו הגאון
אב״ד מפיעטרקאָוער שליט״א

דאָס גאַנצע לאָדזער יודענטום, בעגריסט מיט שמחה און התלהבות אייך,
חשובער פיעטרקאָווער גאון שליט״א צו אמיר בעגעהרען דאָס יודישע
לאָדז, מיט אייער בעזוך.
אין נאָמען פון דער יודישער געזעלשאַפט אין אונזער שטאָדט, טראָגען
מיר אייך א קוגען א האַרציגען

ברוך-הבא!

דאָס העליגע שליחות, וואָס איהר קומט אויסצוהרען אין די מויערן פון
דער צווייט-גרעסטער יודישער קהלה אין פוילען, העט דורך יעדען לאָדזער יוד
מיט דער גרעסטער האַנד אונטערשטיצט ווערען.
אייער גרויס ווערק
די לובלינער וועלט-ישיבה
העט דאָס לאָדזער יודענטום זיך פיהלען גליקליך, עס צו פערגדיגען. לאָדז—
די שטאָדט פון ליכט צו תורה, וועט שטאָלץ זיין, דאָס אויף איהר נאָמען זאָל
פעראייביגט ווערען דער היגער תורה-צענטער: „ישיבת חכמי לובלין״ —
אין המצוה נקראת אלא על מי שנומרה!...

קבלת-פנים-קאָמיטעט
ביים סניף
ישיבת חכמי לובלין
לאָדז.

ציוניסטישע ארגאניזאציע
אין לאָדז

היינט, זונטאָג, ד. 29 ה. ח.
4 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאַר

פילהארמאָניע-זאַל
נאָרומאָווימשאַ 20.

אַ גרויסער מיטינג

אויף דאָס טעמאַ: **„די ציוניסטישע פראָבלעמעס און דער אויפבוי פון א״י״**
מיט דער בעטייליגונג פון: פאַרן. פון דער ציון. אָרגאַן. אין קאָנגרעס-פוילען ה׳ ל. לעוויטע (וואַרשע), פאַרן. פון דער ציון. אָרגאַן.
אין מערב-גאַליציען דעפ. ד״ר י. טהאָו (קראַקע), פאַרן. פון דער ציון. אָרגאַן. אין מזרח-גאַליציען דעפ. ד״ר ל. רייך (לעמבערג)
און די מיטגלידער פון צ. ק.: ד״ר מ. הינדעס, רעד. י. העפטמאַן (וואַרשע), ד״ר י. שוואַרצבאַרד (קראַקע),
דעפ. ד״ר ה. ראָזמאַריו (לעמבערג) א. א.

די איבערגעבליבענע בילעטען צו בעקומען היינט פון 10 אַ זייגער פריה אין דער קאַסע פון פילהארמאָניע.

3–2 צימער קוק
מיט בעקוועמליכקייטען
געזוכט.
אָפּגעטען אין אדם. פון „לאָדזער טאָגעבלאַט״ אונטער
„DEVEY״.

תרע״ח X תרפ״ח
הסתדרות „החלוץ״
היינט זונטאָג, ד. 29. אפריל, 7.30 אָוו. קומט פאַר אין זאַל פון „חזמיר״
אל. קאַשעשוישקי 21 אַ פייערליכע

אקאדעמיע

לכבוד דעם **10-יעהריגען יובילעאום פון „החלוץ״.**
אין פּראָגראַם: **ארקעסטער, כאָר, בעגריסונגען רעציטאַציעס פון דיכטער**
יצחק קאַצענעלזאָן, לעבעדיגע בילדער פון חלוצים-לעבען
אין א״י, רעדעס פון די ה״ה: נ. בנארי, (א״י) ד״ר א. טאַרמאַקאָווער
(לאָדז) און אליהו דאבקין (וואַרשע).

בולעטען צו בעקומען היינט אין זאַל פון „חזמי״.

אַ שותף
ווערט געזוכט פון 400—500 דאָלאַר צו אַ פאַבריקאַציע-
געשעפט, וואָס געפינט זיך אין בעסטען צענטרום. אָפּערטן
אונטער „W. W.״ אָפּצוגעבען אין אדם. פון „לאָדז. טאָג.״

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעציעל. מאָר לונגען ו. אַן הארץ-מראָנכהייטען
בעשחרחלונגען און קינסטליכע אָרגאַזמוס.
עמפ אָן פון 3—5 נאָכמ. 6786

יוד. צענטראַלע עמיגראַציע-געזעלשאַפט „יעאַס״
אבטיילונג אין לאָדז, פיעטריקאָווער 10.

היינט זונטאָג, דעם 29-טען אפריל 8 אַ זייגער אין אָוונד קומט פאַר
אין לאָקאַל פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָווא 4,

אַ קאָלעקטיווע פאַרלעזונג

א. ד. ט.

„עמיגראַציע-מעגליכקייטען פון יוד. האַנדווערקער״
פון רעפערענטען טרעטען אויס די ה״ה: ד. בראָמבערגער, פון וואַרשע, ו. ר.
פון האַנדוו.-צענטראַלע, לאָוו. א. יאָעל, ב. אַרדינאָנס און ה. בוים.
דער אריינגאַנג איז פרייַ פאַר מיטגלידער פון האַנדוואַרקער-פערבאַנד און
פאַר טרעטאַטיקער פון דער עמיגראַציע-געזעלשאַפט. 2030

קליינהענדלער-פעראיין פון האַלעס און מערס
אָגראַדאָווא 10.
מיר מאַכען בעקאַנט אונזערע ביטגלידער, דאָס היינט, זונטאָג, ד. 29. אפריל
4 אַ זייגער נאָכמ. צום ערשטען טערמין און 5 אַ זייגער בי יעדע צאָהל מיטגלי-
דער קומט פאַר אין בערלינער זאַל, זאַכאָדניע 26

די יעהרליכע
גענעראַל-פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) טעטיגקייטס-בעריכט, 3) קאַסא-בע-
ריכט, 4) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און אַ רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 5) פרעג פאַרשלאָגען.
די פערוואַלטונג.
בעמ.: אינטערעסע-קאַרטען פאַר מיטגלידער, וועלכע האָבען רעגולירט דאָס
בעטראָג, גיט אַרויס דאָס פעראיינס-ביוראָ ביז 1 אַ זייגער מיטאָג. 830

אויספערקויף פון
גומימענטעל
צוליב דער לימווידאַציע פון אַט דער אבטיילונג
BIURO TECHN. HANDLOWE **„ENERGJA״**
Sp. z ogr. odp.
לאָדז, פיעטריקאָווער 56, טעל. 14-33.

יובילער, זייגערמאַכער און גראַוויער-פעראיין.
היינט זונטאָג, דעם 29-טען אפריל 8 אַ זייגער צום ערשטען טערמין,
און צום 2-טען טערמין 7 אַ זייגער אין אָוונד וועט סאָרקומען די יעהרליכע
אַלגעמיינע פערזאַמלונג
אין אריינגאַנג לאָקאַל זאַוואָדזקאַ 4, אין וועלכען איהר ווערט געפינען צאָהל-
ריך צו ערשיינען.
די פערוואַלטונג.

פערלייכטערונגען אין אומזאץ-שטייער

די עקזעקוציעס זאלען לעת עתה אפגעשטעלט ווערען.

[illegible]

קורצע ידיעות.

(דורכ'ן טעלעגראף און טעלעפאן).

[illegible]

— בריאנ'ס געזונד-צושטאנד האט זיך פארבעסערט. געשטערן איז ער שוין אויפגעשטאנען פון בעט און שפאצירט איינגע שעה.

— אויף די פארוואלט-וואלען איז בערלין איז געקומען צו איינגע גע...

— אויפער אוקראינע איז ארומגעגאנגען א מורא'דיגער שטורם-ווינד, וועלכער האט אנגעמאכט גרויסע פערוויס-טונגען אין דער געגענד פון הניעפר. פיל הייזער זענען איינגעפאלען.

אכטונג, סוחרים פון דער פאפיר-בראנזשע!

היינט, זונטאג, ד. 29. אפריל 3.15 א זייגער נאכט. קומט פאר אין לאקאל פון דעטאליסטען-סוחרים-פעראיין I שטאק

א ארגאניזאציאנס-פערזאמלונג

פון פאפיר-בראנזשע-סוחרים, אויף וועלכען עס וועלען בעהאנדעלט ווערען וויכטיגע ענינים. אלע דעטאליסטען-סוחרים פון דער פאפיר-בראנזשע ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.

דער ארגאניזאציאנס-קאמיטעט פון דער פאפיר-בראנזשע ביים דעטאליסטען-סוחרים-פעראיין.

איינלאדונג.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן וויילען אין לאדז פון סו"ר הרב הגאון מהו"ר שלמה גראדזענסקי שליט"א אבדק"ק זאגורוב געוועזענער ר"מ אין ישיבת ח"ח „תורת חסד" דפה ווערט איינגעארדענט זונטאג, פ' אמור, 4 א זייגער נאכמיטאג אין דעם ביהמ"ד ציגעל גאס 56

א רעפעראט

פאר אלע געוועזענע תלמידי הישיבה און נאחנסטע פריינד און פערעהרער, אלע ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען!

טעקסטיל-ארבייטער אנגעהויבען א לויז-אקציע.

מעמאריאל פון קלאסען-פערבאנד צום ארבייטס-מיניסטער.

[illegible] ... פאר דער צייט פון ערהאלטונג א ... ביים טאלאנעקיט און אפהויטען דעם 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג, שיץ פון פריי-ען און קונטראקט א. א. צום סוף ווערט אין מעמאריאל געבעטען צוזאמענצורופען א קאנפערענץ אין ווארשא מיט'ן אנטייל פון אינדוסטריעלער און די ארבייטער.

... אין וועלכען עס ווערט פון אינדוסטריעלער בעשולדיגט, אז די אינדוסטריעלער האבען ניט אויסגעפירט און ... פון דער ארבייט און פון דער צווייטער זייט ווערט ארויסגעגעבען א הוספה-פארדערונג פון 15 פראצ.

חוץ דעם זענען נאך ארויסגעשטעלט פאלגענדע פארדערונגען: העכערען דעם טאריף פאר די ארבייטער, וואס ארבייטען מעהר ווי אויף 2 שטוהלען, אנערקענען די פאבריקס-דעלעגאטען און פיר ז.כאריו, אז זיי וועלען נישט ... ווערען פון דער ארבייט פאר ערפילען ...

ארטיסטישער רעווי און קאמער-טעאטער

„ארט"

אונטער דער לייטונג ב. בראדערזאן

היינט זונטאג, 2 פארשטעלונגען

אנהויב 8 און 10.15 אוו.

א. נ.

„שושנת יעקב"

1) א רעקלעמע פון לויטוויטש	8) אנגעטאן אויף טערקיש
2) פליי-טרים	9) טאנץ (טויטע ווער רבי)
3) מגיד פון ליסצע	10) רבי נגיד
4) גנבים	11) שושנת יעקב
5) בריוע טיהל	12) ביים גרינקס טיש
6) האללע! האללע!	
7) אוי ...	

הנחה-בילעטען נישט גילטיג.

די קאסע איז אפען טעגליך פון 6 אווענט, שבת פון 1.30 נאכמ.

נעזונד-צושטאנד פון דעם ד"ר ראזענבלאט פער- בעסערט זיך.

ווי מיר דערוויסען זיך איז אין געזונד-צושטאנד פון ד"ר ראזענבלאט ארייג-געקומען א בעסערונג. דער קראנקער פילט זיך שוין בעסער און די דאקטוירים גיבען זעהר גוטע האפנונגען, אז אין א קורצע צייט ארום וועט ער שוין קענען פערלאזען דאס בעט.

צוליב'ן רידזעוווסקי-פראצעס דער פראקוראר געפאהרען קיין ווארשא.

(:) אין שייכות מיט'ן רידזעוווסקי-פראצעס, וואס זאל פארקומען אין אפעלאציאנס-געריכט דעם 22. ד. ח. האט דאס געריכט דעלעגירט קיין ווארשא דעם פראקוראר ד"ר מארקאווסקי, וואס איז געווען דער תובע אין רידזעוווסקי'ס פראצעס אין קרייז-געריכט.

א שרפה אויף ציגעל-גאס 68.

דער שאדען איז א בעדייטענדער:

(:) אויפ'ן הויף פון ציגעל גאס 68 האט זיך אנגעצונדען באטעלע, וואס האט זיך ... נעפינען און א גרויסער צאהל. דאס פייער האט זיך זעהר גיך פערשפרייט און בעדראהט דאס וואוין-הויז. די צוגעשטעלטע 1. און 2. פייער-לעשער-אפטיילונגען האבען די שרפה אין משך פון א שעה צייט איינגעלאשען. דער שאדען איז א בעדייטענדער.

היינטיגער ציוניסטישער מיטינג אין פילהארמאניע-זאל.

ווי עס איז געווען צו ערווארטען, האט דער גראנדיעזער מיטינג וואס ווערט איינגעארדענט היינט דורך דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ארויסגערופען א זעהר שטארקען אינטערעס אין דער שטאט. דער מיטינג קומט פאר 4 א זייגער נאכמיטאג אין פילהארמאניע-זאל און אין אהם וועלען זיך בעטייליגען די אנגעזעהענסטע ציוניסטישע פערזענליכ-קייטען אין פוילען: פארז. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען ד"ר ל. לעווינסאן (ווארשא), פארז. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין מערב גאליציען דעפ. ד"ר י. טהאן (קראקא). פארז. פון דער ציוניסטישער ארגאני- זאציע אין מזרח-גאליציען דעפ. ל. רייך (לעמבערג) ווי אויך די ציוניסטישע דעפ. ד"ר מ. היגדעס און דער העכסט- מאן (ווארשא), ד"ר י. שווארצבארד (קראקא), דעפ. ד"ר ה. ראזמארין (לעמבערג) א. א.

די חשוב'ע געסט וועלען רעפערירען וועגען די פערשידענע ציוניסטישע פרא- בלעמען און דעם צושטאנד פון'ם אויפ- בוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

די איינגעלאדענע ... זענען צו בעקומען היינט פון 10 פריה אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

[illegible]

אפגאניסטאנישער קעניג קומט היינט קיין ווארשא.

היינט 7 פריה איז דער קעניג דורכגעפאהרען לאדז.

פ ע ר ל י ן, 28 אפריל (ספ.) היינט נאכט. איז דער קעניג אמאנולאה מיט זיין סוויטע אפגעפאהרען אויף א ספעציעלען צוג קיין ווארשא. 7 פריה וועט דער צוג ארורכפאהרען לאדז און 10 א זייגער וועט ער שוין זיין אין ווארשא.

וו א ר ש א (טעלעפאניש) 9.45 וועט דער מלכה-פרעזידענט און דער מלוכה-טוינג פון הויכע בעאמטע אנקומען אויפ'ן הויפט-וואקזאל מקבל פנים זיין דעם קעניג. אין שטאט ווערען פארגענומען גרויסע פייערליכקייטען.

Obwieszczenie.

Niniejszym podajemy do publicznej wiadomości, że **wzory wszystkich naszych wyrobów**, a mianowicie **firanek, obrusów oraz brokatów zostały zarejestrowane** w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej i decyzją tegoż Urzędu z dnia 14 kwietnia 1928 roku za Nr.

W. 3013 / U.P. 11953.28 i W. 3014 / U.P. 11954.28

wzięte zostały w ochronę prawną.

Zastrzegamy zatem wszelkie podrabianie, które będzie sądownie ścigane.

PANTEL I PYTOWSKI

Fabryka firanek obrusów i brokatów

Łódź ul. Piotrkowska 51.

הכנות צום 1. מאי.

[illegible]

די קברים פון די געפאלענע קעמפער פון די יאהרען 1905/7. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען שטאדט-פערארדנעטע דעפ. זשעמינסקי, ... די"ה ווישלענסקי, ראפאלסקי, פרעזעס האלנ- גרעבער, דעפ. קראנוש, דעפ. צאהראנע, ראגמאן, ליכטענשטיין, ראטמאן מולמאן, ראטמאן האלענדערסקי און ל. קשווין א.א.

(רעכטע) און איינגעגעם לאטאל פערטרי- קאוויער 83.

אין שייכות מיט די פייערונגען פון 1 מאי האט דער פראוויזיגעטער 1. מאי- קאמיטעט פון אלע קריסטליכע און יידי- שע סאציאליסטישע פארטייען פער- עפענטליכט אנ'אויפרוף צו דער ארבייט- טענדער בעפעלקערונג מיט דעם פלאן פון ...

ברויט 70 גר. א קילא.

וויכטיגע קאנפערענץ אין דער שטאט-סטאראסטווא.

(פ) נעכטען איז פארגעקומען אין דער שטאט-סטאראסטווא א קאנפערענץ מיט'ן אנטייל פון די פארשטעהער פון דער וואיעוואדזשטווא און מאגיסטראט וועגען לאגע מיט'ן יקרות אויף מעהל. פון רעפעראט פון ד"ר גראבאווסקי שטעלט זיך ארויס, אז א האנק די בעמיהונגען פון דער וואיעוואדזשטווא איז פון ווארשא שוין אנגעקומען דער ערש- טער טראנספארט מעהל, וואס וועט פון נאכהער געשטעלט ווערען פאר די קאא פעראטיווען און דער רעגיעס פאר פריוואטע בעקערייען צום פרייז פון 70 גראשען א קילא פראנקא לאדז. ווייטערע טראנס- פארטען ווערען ערווארט. די בעקער וועלען מוזען פערקויפען ברויט צום פרייז פון 70 גר. א קילא. דערויף וועט אלמיגג געבען די פאליציי.

„ישיבת חכמי לובלין".

צום אנקומען פון פיעטריקאווער גאון קיין לאדז.

אין שייכות מיט'ן אנקומען פון פעטרי- קאווער רב קיין לאדז אלס נשיא פון דער גרויסער „ישיבת חכמי לובלין", וואס ווערט איצט אויסגעבויט, געפינען מיר אין „לובלינער טאגעבלאט" ידיעות וועגען גאנג פון די בוי-ארבייטען ארום דעם גרויסען בנין פון דער ישיבה.

זייט דעם צוריקקומען פון נשיא פון אמעריקא, האט זיך די ארבייט אין דער ישיבה, אין שנעלען טעמפא געדריקט פאר- ווערטס. די רויהע געבייעדע איז שוין פער- ענדיגט געווארען. פיל קאסטען און אר- בייט האט פערשלונגען דאס פלאנירען דעם פראנטאפלאץ. דער הויפער בארג איז שוין לעצטענס אפגעשטאכען, כדי דער פראנט צוגאנג צו דער ישיבה זאל זיין בעקוועמער. עס זענען שוין אויך אויסגעפארעמט אלע נויטיגע טירען, פענסטער. וועלכע ווערען שוין צוגעפאסט אין ארויגעשטעלט, עס ווערען פערפער- טיגט אלע טאפלען מארמאר-שטיגען, מען איז צוגעטרעטען אויסצופארמען אלע סארטען פאדלאגעס. ווי מארמאר, פאסאצקע, אין געווענליכע. אויך טרעט מען צו טינקעווען און טאפעווען דעם בנין, אזוי ווי אינגערליך, אזוי אויך אוי- סערליך. עס ווערט שוין פלייסיג געאר- בייט ביים היריכטעהרען די עלעקטרישע אינסטאלאציע און דער נאציאנער געבויעדע עס דארף נאך היריכטען ווערען די וואסער-ליימינג, קאנאליזאציע, ווי אויך בארען-צימערען, פרישניצען, און באסיין.

צו דער צאהל 500 בחורים, וועלכע זענען פארגעזעהן אנגענומען צו ווערען אין „ישיבת חכמי לובלין" אויך אייגנעארדענט א אפטיילונג פאר מערי צייכעניש הילף. ווי א אויפנארם-צימער פאר א דאקטאר, און אויך א בעזונדערער צימער פאר ליכטט-טעראפיע. זעהר פיל קאסטען און ארבייט פערשלינגט דאס פערענדיגען דעם גרויסען בית-המדרש זאל, מיט זיינע גאלעריען, עס ווערט גע- לעגט גרויס אכט העריוף, אז די אויס- פערטיגונג זאל זיין לויט דער מאדערנ- סטער טעכניק. חאס אלץ איז ובנוגע דעם שוין אויפגעפירטען גרויסען ישיבה- פאלאץ, וועלכער ענטהאלט אויסער הג הויבע סוטעריגעם, 5 שטאק.

אין נייעם בעזונדער'ן פון דארף זיך געפינען קיכלען, עס-צימער, פראמגערים מיט אלע רעיעווי געפארטיגטע אפטיילונ- גען און אינטערנאט, די פלענער פון דעם נייעם בנין זענען שוין פערטיג און די מארשאלטמע מאג'ן פרעפ מען צו צום בוי פון דעם נייעם בנין.

אין דער ישיבה וועט זיך אויך גע- פינען א גרויסע תלמודישע בבליאטעק, וואס וועט זיין די גרעסטע אין פוילען.

* * *

מימ'ן צוג, וואס קומט 4.30 נאכמי- טאג אויפ'ן ווינענער וואקזאל קומט היינט צו פארהען דער בעקאנטער פעטריקא- ווער רב, דער גרינדער פון דער לובלינער וועלט-ישיבה.

בני דער באהן וועט דעם גאסט מקבל פנים זיין א ספעציעלע דעלעגאציע, וואס בעשטעהט פון אנגעזעהענע לאד- זער עסקנים און כלל-טוער.

דער רב וועט לאשירען און האטעל מאנטעפאל, זאוואדזקע 7.

א לאדזשער יוד שווער פערוואונדעט געווארען בעת אנ'אויטא-קאטאסטראפע אין ארץ-ישראל.

י ר ו ש ל י ם, 28 אפריל (ספ.) פאה- רענדיג אויף אנ'אויטאמאביל פון ביירוט קיין חיפה איז פארגעקומען אנ'אויטא- מאביל-קאטאסטראפע, בעת וועלכער עס איז שווער פערוואונדעט געווארען דער לאדזשער סוחר ה' ... פיטאווסקי און זיין אייניקל ה' פרימאק. די פערוואונדע- טע זענען אפגעפירט געווארען אין שפיטאל און ציוהן.

א שווארצער רעגען אין מזרח- גאליציען.

אויסערגעוועהנליכע נאטור ערשיינונג, וואס האט ארויסגערופען א גרויסע בהלה צווישען דער בעפעלקערונג.

ווארשא (טעלעפאניש) פון מזרח- גאליציען קומען אן ידיעות וועגען אנ' אויסערגעוועהנליכער נאטור ערשיינונג, וואס האט ארויסגערופען פיל שרעק ביי דער דארטיגער בעפעלקערונג.

[illegible]

אויך נעכטען ביינאכט האט זיך אין איינגע ערטער אין מזרח-גאליציען און אין קעלצער געגענד אראפגעלאזט א שווארצער רעגען בעגלייט פון דער אוי- בערשטשלהרמען, געהימנישפוללען שטוים

די אומוויסענדיגע בעפעלקערונג איז אין בהלה ארויסגעלאפען פון די שטובען פאר מורא, אז עס קומט אן דער „סוף פון דער וועלט", אנדערע האבען עס ווי- דער געהאלטען פאר א צרה, אז עס וועט פארלאמען אנ'עהר-צייכענעש.

די פוילישע וויסענשאפטליכע קרייזען, אז דער שווארץ-ימ-ליגלמער שטויב וואס האט בעגלייט דעם רעגען שטאמט פון ... ווולקאנישע אויסבראכען.

דער 25-יעהריגער יובילעאום פון יצחק קאצענעלסאן.

די הכנות צו דער יובילעאום-פייערונג פון יצחק קאצענעלסאנ'ס 25-יעהריגער ליטעראטורישער טעטיגקייט זענען אין פולען גאנג. דער יובילעאום דאט ארויס- גערופען א ווארעמען ווידערקלאנג אין אלע יודישע קיבוצים. די העברעאישע און יו- דישע פרעסע ברענגט בעגייסטערטע אפשאצונגען פון יובילאר'ס פערדינס- טען פאר דער העברעאישער און יודי- שער ליטעראטור.

דער בעקאנטער העברעאישער שריפט- שטעלער בן-אליעזר און „הארץ", דעפע- טאן, נויטאן, א. צייטלין און „הצפירה" נוימאן און „היינט", פרץ אפאטאשעניסק און „וועלט-שפיגעל" און אנדערע ארטיק- לען אין א גאנצער רייהע פראווינץ-צייטונגען, רעדען ארום די פערדינסטען פון יובילאר ניט נאר פאר דער ליטעראטור נאר אויך אויפ'ן געביט פון פעדאגאגיק און ישול ליטעראטור. איבעראל ווערט אנגעמערקט, אז קאצענעלסאנ'ס יובילעאום איז א יום-טוב פון דער יו- דישער קולטור.

אויך די אמעריקאנישע יודישע פרעסע רופט זיך ווארים אפ וועגען יובילעאום. דער „פארווערטס" דער ארגאן פון דער פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא האט אפגעדרוקט דעם אויפ- רוף פון יובילעאום-קאמיטעט און דער יובילעאום-פייערונג וועט זיין מעלי- גען טמלכה ושמנה פון לאדז און ווא- רשא.

עס קומען ספעציעל פון ווארשא א רייהע בעקאנטע יודישע און העברעאישע שריפטשטעלער, ארטיסטען און קינסט- לער, כדי זיך צו בעטייליגען אין דער גראנדיעזער פייערונג. צווישען אנדערע וועט ארויסטרעטען די קינסטלערין פון ארץ ישראל מרים פהוגענשטיין, וועל- כע ווארט-קאנצערט פארטע וואר אין „וויזא" איז ערוואט מיט א אויסערגעוועהנ- ליכען ערפאלג. זי וועט א חוץ אנדער גע- וועגליכע העברעאישע אויך רעציטירען איינגע פון יובילאר'ס לידער. דער פער- קויף פון בילעטען צו דער פייערונג געהט צו זעהר אינטענסיוו און דער יובילעאום וועט זיכער פערוואנדעלט ווערען און א אמת'ען קולטור-יום-טוב פון אנדער- שטאט.

אכטונג שניידער-מייסטער און שניידער-ארבייטער.

היינטיגען זונטאג, מאנטאג און דינסטאג פון 10-8 אין אווענט זענען די לעצטע טערמינען זיך צו פארשרייבען אויף די קאנצעסיאנירטע מענער-צושניידער-קורסען פון דער געזעלשאפט „ארט" וואלטשאנסקא 27 — 1991

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטש — .20 —

2 לעצטע געזעגנונגס-פארשטעל.

פון די בעליבטע לאדזער ארטיסטען

חנה לערנער, דוד זיידערמאן

היינט זונטאג, ד. 29-טען 9 אווענד צו ביליגע פרייזען

די רומענישע חתונה

אפערעטע אין 8 אקטען פון ש א ד.

הויפטראלען: דבורה—חנה לערנער, ישראל—דוד זיידערמאן.

מאנטאג, 9 אווענד לעצטע פארשטעלונג פון די גאסטראלערען חנה לערנער, דוד זיידערמאן צו פאפולערע פרייזען פון 1 ביז 2.50

די יודישע שיקסע

אפערעטע אין 8 אקטען פון שטיינבערג.

הויפטראלען: מאלאשקע—חנה לערנער, בערעלע—דוד זיידערמאן.

צום שלוס: א קאנצערט-אפטיילונג אויסגעפ. דורך חנה לערנער און דוד זיידערמאן. 10 שלאגער-נומערן 10 נאטאשא, שטיין שטיין, א חזן אויף שבת, לאכען, מאטע מאטע, אויסגעשפילט, יעדער משעפעט זיך צו מיר, גיב מיר די מיידלעך פון אמאל, זיי מיר מוחל נאטעניו, א יודיש יונגעל.

ס'נעמען אנטייל: פר: בעזמאן, זעוקינא, מאלאראווסקא, פעדערמאן. ה"ה: אריעל, אייזענ- בערג, בירנבוים, באלבירסקי, האסבורגער, מאלאראווסקי, נייהויז, פאלינאסקי, ציוליך.

טענץ איינשטודירט פון טאנץ-מייסטער ב. לייבאוויטש.

געשעפטס-פיהרער בעזמאן. ביהנע-מייסטער: מאלאראווסקי. מוזיק. לייטונג ל. זעלמאן.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

לאדזשער כראניק.

זיצונג פון שטאט-ראט.

(—) מאנטאג קומט פאר אין שטאט-ראט דער המשך פון די דעבאטען איבער'ן בודזשעט פאר 1928-9.

פון פאבאר יאהרגאנג 1907

(:) די פאבארעווע פון יאהרגאנג 1907, וואס האבען נאך ביז איצט נישט בעקומען קיין צייגנישען, אז זיי זענען ארטנגעצויגען געווארען אין די רשימה פון די פאבארעווע, מעגען זיך ווענדען נאך אזעלכע צייגנישען אין מיליטעריש-פאליצייאישען ביורא פון מאגיסטראט אויף פיעטריקאווער 22 טעגליך פון 9 ביז 13.

עקזאמענס פאר צאהן-דאקטוירים.

(:) אין מיטען חודש יוני וועלען פארקומען ביי דער ווארשאווער אוניווערזיטעט עקזאמענס פאר פערזאנען, וואס האבען נישט געענדיגט קיין הויכשול אלס צאהן-ארצטען, נאר האבען בלויז א צייגניש פון א מעדיציניש-דענטיסטישער זול.

נייער פאהר-פלאן אויף די באהנען.

דאס קאמוניקאציע-מיניסטעריום ארבייט אויס א נייעם פאהר-פלאן פאר די באהנען אין לאנד, וואס זאל ארייַן אין קראפט ווי יעדעס יאהר דעם 15. מאי. הייַ-יאהר וועלען בעלזונען ווערען אין פערקעהר א רייה פאסאזשיר-צוגען אזוי גערופענע זומער-צוגען. דעסגלייכען זאל פערבעסערט ווערען די קאמוניקאציע מיט פאמאריע און די קורארטער אין גאליציען און אויך די אינטערשטעטישע קאמוניקאציע.

—0—

די צוואנגען פון נויט און אומגליק.

די טראגעדיע פון א פאליטער מארפיניסט.

(:) משה מאקאווסקי איז געווען א יונגערמאן, א רוי; אלס פשוט'ער פאלקס-מענטש האט ער גענומען געהאט קיין פרנסה פערגעניגען צום לעבען. ער האט וואר כמעט [illegible] צו ארבייטען און און דער פרנסה ער צום צו געניסען פון טאג, וואס ער ווערשלעפט.

ווי דער מרר-עולם איז, האט מאקאווסקי די חתונה געהאט מיט א ארימער מיידעל און זיך פעזעצט און א דירה אויף צעזער'ס גאס 11. גערבייט איז גע-ווען און פרנסה האט חלילה נישט גע-פעהלט. ווען ס'איז מיט מאל געווארען א יונגעלע, זענען משטע ומכגע געווארען איבערגלייכליך. נאכ'ן אומגליק פריה'ך מען אבער נישט צו שוקען, עס קומט צוליין און שטעלט ארויין. מאקאווסקי האט געלאפט אמאל, זייענדיג העדר-ווארעמט, א קאלטען טרונק און — ער איז געווען פארקיג. ער האט געכאפט א שווינדזוכט און האט געטריקענט פון טאג צו טאג. און זיין לאגע האט מאקאווסקי זיך געפיהלט, ווי א בוים, וואס איז אין סאמע בלוהען אלטערירטע געווארען פון זיין ווארצעל. ער האט געלייטען פלוצלונג געוויסע יסורים. אותם האט בעטאג און ביינאכט געפלאגט זיין פער-שפילט יונג לעבען און די צוזאמען פון זיין פרוי און געליבטע קינדער... וועלענדיג זיך פערגעסען, האט דער שווינדזיכטי-גער משה מאקאווסקי אנגעהויבען צו פערזוכען דעם סעם פון מארפיום, וואס ער האט זיך ארויסגעשלעפט, צום איין קראנ-קען לעב, כדי כאטש אויף א פאר שעה ארויסצוגעהן צורות און דער וועלט פון יאגענד און פרייהייט... און אנהויב האט ער די מארפיום - איינשפריצונגען געמאכט פערהעלטנישמעסיג; מיט דער צייט אבער איז ער געווארען א לייבטשאפטליכער מארפיניסט, אז ער האט דעם כוח פון זיין „פערגעסען זיך" געצאהלט פאר זיין פרוי אין אין אנדער אנווענדונג-דיגע שטאפען פערמעגען דאס רעשט פון זיין אייגענטימליכען קערפער. און צרות אין לעצטען זענען אויטא 2 יאהר. דאס קינדעלע איז געוואקסען און איז געווען א גוטער אונגלויבליך קראנק-לעכעס פון דער צווארצלעכער יונגער פאמיליע.

אונגעזעהן אבער האט דער קראנקער מאקאווסקי זיך אנגעשפריצט א גרעסערע ראזע מארפיום און אין רעדיפין „אונזער אין פערגעסענהייט" אויף אונזער... די פרוי, וועלכע א.ז שוין געוואוינט גע-ווען צו דעם האוועגען מיין אונגעשלאפען, האט געווארט שעה'ן לאנג אין ווארטענדיג, אז ער אטעמט נישט מעהר, האט זי געמאכט א געוואלד, אז איהר מאן איז פלוצלונג געשטארבען.

מיט א „פלוצלונגען טויט" מוז זיך, פערשטעהט זיך, שוין פערנאנטווארטען די פאליציי. מאקאווסקי איז גע-לעגען 4 טעג און שטוב, מען האט איהם געזוכט פאלטימען, אבער ענדליך האט מען אוועקגענומען, אז עס איז נוט געווען קיין זעלבסטמארד און ער איז געקומען צו קבורה.

די מעשה מיט'ן טאטען, דעם טראגישען מארפיניסט און שווינדזוכטיגען, וואס זיינע יונגע יאהרען זענען שוין די ערד, איז אויסער נישט אזוי וויכטיג, ווי דאס לעבען פון מארפיניסט'ס קינד.

די אונגליקליכע אלמנה, גאר א יונגע פרוי, וועלכע זיך אנגענומען די ווינער, זי האט נישט קיין דירה, און קען נאר טראגען דעם עול פון יתום'ל, וואס גייענדיג זיך און א היים, און ערצוהערן, איז נישט ווייס וואס דאס קליינע קינד מעג-ברענגען.

האט די יונגע מאמע נישט געהאט קיין אנדער ברירה, ווי אוועקצושיקען צו דער הילף פון דער קהלה. איז זי געקומען גע-שטאנען מיט דעם מאנ'ס טויט-שיין און דעם קינד'ס מעטריקע און האט גע-וויינט און געבעטען, מען זאל זיך דער-בארימען און צונעמען ביי איהר דאס קינד — ערשטענס לטובת דעם קינד אליין, און, צווייטענס לטובת איהר, ווייל מיט'ן קינד קען זי נישט געהן זיך פעלן דינען אויף א שטיקעל ברויט.

דער פערוואלטער איז געווען אנ'אפוזאר, בכן די קהלה האט נישט וואס צונעמען דאס קינד.

אומגליקליך האט די פרוי מיט טרעהרען און די אויגען געוויינט:

— איך וועל מוזען האבען קינד לאזען שטעהן אין מיטען גאס און אליין זיך ווארפען אונטער'ן טראמוואי. קיין אנדער עצה האב איך שוין נישט, מיט'ן קינד מאמער איך זיך שוין 4 יאהר.

—=0=—

די בוי-אונטערנעהמער

פערלאנגען צו פערגרעסערן די בוי-קרעדיטען.

(§) נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער בוי-סעקציע ביים צענטראלען פאחרים-פעראיין פיעטריק. 10. עס איז בעשלאסען געווארען צו שיקען א דעלע-גאציע אין מאגיסטראט, אז דער לעצ-טער זאל אינטערווענירען דאס די קרע-דיטען פון דער באנק פאר פאלקס-ווירט-שאפט פאר בוי-צוועקען זאלען פערגרע-סערט ווערען און, אז דער קאמיטעט פאר פונאנדערבויען די שטאט זאל עפ-ענער אפהאלטען זיינע זיצונגען, כדי די ביטעס פון די בוי-אונטערנעהמער וועגען קרעדיט זאלען נישט בלייבען ליגען אזוי לאנג.

פאליציישע ארעסטאנטען געפרובט אנטלויפען פון דער תפיסה אויף גדאנסקא גאס.

(:) דאנערשטאג 2 בייטאג בעת דער אויפזעהער פון דער תפיסה אויף גדאנ-סקא איז דורכגעגאנגען איבער'ן קארי-דאר האט ער דערהערט עפעס א גע-היימניספולען גערויש אין א קאמער. ער האט תיכף געעפענט די טיר פון דער דאזיגער תפיסה-קאמער און אין זעלבען מאמענט האט ער בעמערקט, ווי די ארעסטאנטען אין א צאהל פון 12 פער-זאן הארפען זיך אויף זייער געלעגער, בעהאלטענדיג דערביי פערשידענע מכשירים. דער אויפזעהער האט אנגע-צינדען ליכט און דא האט ער דערזעהן, ווי עס איז געמאכט געווארען א קליינע עפנונג אין באלקען. ער האט תיכף גע-[illegible] עס איז דורכגעפיהרט געווארען אנ'אויס-פארשונג און עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די ארעסטאנטען האבען געהאט בדעת צו אנטלויפען די זעלבע נאכט פון תפיסה. פון וואנען זיי האבען געהאט די מכשירים איז לעת-עתה נישט בעוואוסט.

גרויסע פערזאמלונג פון פאבריקס-דעלעגאטען

וועגען די ערקלערונגען פון די אינדוסטריעלער ביים וואיעוואדע.

(§) ווי מיר האבען געמעלדעט, האבען די פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער ערקלערט דעם וואיעוואדע, אז די ארבייטער האבען אין זייער מעמאריאל נישט אנגעגעבען קיין פאקטען וועגען נישט אפהיטען מצד די אינדוסטריעלער דעם אפמאך. דער דאזיגער וויזיט ביים וואיעוואדא האט צווישען די ארבייטער גרויסע גרויסע אויפרעגונג. אין שייכות דערמיט, איז נעכטען אין לאקאל פון קלאסען-פעראיין אפגעהאלטען געווארען א פערזאמלונג פון פאבריקס-דעלעגאטען, אויף וועלכער עס האט זיך נאך דער רעדע פון ה' גאלינסקי ענט-וויקעלט א לייַדענשאפטליכע דיסקוסיע. ה' גאלינסקי האט דערביי געמעלדעט, אז דער פערבאנד וועט דעם וואיעוואדא דערלאנגען א צווייטען מעמאריאל, אין וועלכען עס וועלען אנגעגעבען ווערען אלע פאקטען וועגען פאלען פון נישט אפהיטען דעם אפמאך. אזא מעמאריאל וועט אויך צוגעשיקט ווערען צו דער צענטראלער מאכט קיין ווארשא.

א עהנליכע פערזאמלונג האט אויך אפגעהאלטען „פראצא" וואו עס זענען געלייענט געווארען רעזאלוציעס פון די פראווינץ-שטעט וועגען אנהויבען א לוין-אקציע.

אויפרוף

פון דער תלמוד תורה ע"ש הרה"ג רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן 16-טען יאהר-צייט של הרב הגאון זצ"ל, וואס קומט פאר י"ד אייר (פסח שני) תרפ"ח, דער-מאהנען מיר אלע לאדזשער יודען, אז די תלמוד תורה, וועלכע דער גרויסער גאון האט בעגרינדעט מיט 65 יאהר צו-ריק, אין וועלכע עס לערנען בערך 460 ארימע קינדער און יתומים, איז יעצט אין א גרויסער סכנה, צוליב דעם, וואס די הכנסות ווערען פון טאג צו טאג פערקלענערט, אזוי אז עס קומט מעהר נישט ארפין ווי 400—350 זלאטיס וועכענטליך, אין דער צייט, ווען די אויס-גאבען זענען זעהר גרויס. —

איצט בעלדען זיך טאג-טעגליך הונ-דערטער עלטערן אפצושרייבען זייערע קינדער, און זיי רייסען פשוט בעם הער-צען צוצונעהמען דעם פון די ארימע מענשען, וועלכע בעטען מיט טרערען, מען זאל ארפנעמען זייערע קינדער צו ערציהען אין יודיש-רעליגיעזען גייסט, אבער לייַדער קענען מיר זיי נישט העל-פען, חמיל מיר קענען די אלטע קינדער. וואס לערנען שוין בא אונז נישט אויס-האלטען, ווי אזוי זאלען מיר אננעמען נייע?

דעריבער ווענדען מיר זיך צו אייך, אחינו בני ישראל, תומכין עס איז טייער דער נאמען פון מיסד התלמוד תורה, און ווילען טון א נחת רוח לנשמתו הטהורה, און ווילען אויך ראטעווען די יודישע ארימע קינדער, זאלען זעהן אונטערצושטיצן דעם מוסד מיט א בריי-טער האנד: נישט מיט קיין גראשענדיגע נדבות, נאר מיט גרעסערע איינמאליגע סומען, אום צו שטעלען דעם בנין אויף א געהעריגען יסוד. עס איז איבריג אייך מיטצוטיילען אמנצפלהייטען, וואס די קינדער געניסען אין דער תלמוד תורה, חן למודי קדש ולמודי חול, עסען, קליי-דונג, היגיענע א. אז. וו. אלץ בחנם, ווייל דאס איז שוין דעם יודישען לאדז גאנץ גוט בעקאנט, נאר דאך קענען מיר נישט פערבייגעהן, אום אייך גיסט צו דערמאהנען די גוטיגע בעדערפעניש, וואס פעהלען אין דער ת"ת, וועלכע מו-זען אונמעדיגענט זיין, דאס איז, אז די קינדער נאכ'ן ענדיגען די ת"ת מוזען האבען אנ'ארט ווי צו דערגענצען זייער לימוד, אום זיי זאלען זיך קענען מפרנס זיין מיגיע כפם, דאס איז: א ישיבה, פאר די תלמידים, וועלכע ווילען ווייטער לערנען ביז הוראה, אויך א האנדווער-קער-שולע פאר די קינדער, וועלכע ווי-לען זיך לערנען א מלאכה, און ווילען נישט ארבייטען אין אזעלכע הענד, וועלכע נוצען זיי אויס צו אייגענע צוועקען, און שלעפען זיי נאך אוועק פון יודישקייט.

מיר קומען הייַנט ביי דער געלעגענהייט פון דער יאהר-צייט פון גרויסען גרינדער זצ"ל כמאמר חז"ל „הוזרין ומזרזין בשעת בעשה" און מיר פאדערן בדרך חוב צו דערהאלטען בכבוד די אינסטיטוציע, דען די פערוואלטונג האט איהר חוב ערפילט, אבער דאס יודישע לאדז איז איהר חוב שולדיג, פאר דעם גרויסען גרינדער און פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג, וואס ווילען ער-ציהען זייערע קינדער ברוח התורה והמסורה, און צו דערהאלטען דאס לפי בעדינג דענקמאל פון הרב הגאון זצ"ל.

מיר האפען, אז דאס יודישע לאדז וועט זיין חוב ערפילען, און איז זכות פון דער תורה און פון גאון הצדיק זצ"ל וועלען מיר אלע געהאלפען ווערען כמאמר הכתוב „עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכי' מאושר".

די פערוואלטונג פון דער ת"ת ע"ש הרה"ג רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל.

פרעזעס יחיאל יצחק בערמאן.

זיך פארגעשטעלט אלס רייכער סוחר, חאס נויטיגט זיך אין א דיגסט

און פערפיהרט א 17-יעהריג יודיש מעדעל.

ער האט נעכאפט דערפאר 2 יאהר שווערע תפיסה.

(§) נעכטען האט דאס קרייז-געריכט אין לאדז בעטראכט דעם פראצעס גע-גען דעם 56-יעהריגען מאיר לעווקאוויטש, וואס וואוינט אין פאביאניץ, ער איז אנגעקלאגט געווארען אין צווינגען די 17-יעהריגע גאלדע מורעק צו פראסטי-טוציע.

אין אויגוסט פון פאריגען יאהר איז מאיר לעווקאוויטש אריינגעקומען צום פאטער פון מעדעל און פארגעלעגט איהר זי זאל מיט איהם פאהרען קיין פאביאניץ, וואו זי וועט ביי איהם בע-קומען א שטעל אלס משרת. דערביי האט ער זיך פארגעשטעלט אלס פער-מעגליכער סוחר און צוגעזאגט דעם מעדעל, אז זי וועט ביי איהם האבען א גוטע שטעל. חוץ ווי דעם מעדעל'ס עלטערן האבען זיך געפינען אין א שלעכטער מאטעריעלער לאגע, זענען זיי פערשטענדליך זיך איינגעגאנגען אויפ'ן פארשלאג. קומענדיג קיין פאביאניץ האט דאס מעדעל זיך גיך איבערצייגט, אז לעווקאוויטש לעבט פון פראסטיטוציע. זי האט געהאלט ענטלויפען אבער לעוו-קאוויטש האט מיט דער פויסט איהר געשטערט דערין, ביז דער פאטער, בע-אונרוהיגט וועגען גורל פון זיין טאכ-טער, פון וועלכער ער האט קיין בריף נישט געקריגען איז ער אריבער געפאה-רען קיין פאביאניץ. און דא האט ער זיך דערוואוסט דעם שרעקליכען אמת וועגען זיין טאכטער. ער האט תיכף וועגען דעם געמעלדען פאליציי און דער חברה-מאן איז ארעסטירט גע-ווארען.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק האט זיך דער אנגעקלאגטער אין דער שולד נישט מודה געווען. די עדות האבען אבער בעוויזען זיין שולד און ער איז פער'משפט געווארען צו 2 יאהר שווערע תפיסה און צו פערלירען אלע רעכט.

די ארבייטער אין קאנסטאנטינער וואלד פונאנדערגעטריבען דורך דער פאליציי.

(:) פערגאנגענעם זענען ווידער געקומען אין קאנסטאנטינער וואלד אנ'ערך 200 ארבייטער, וואס האבען געארבייט אהן אויפזעהער. גלייכצייטיג האט נעכטען דער מאגיסטראט געמעלדען די פרעסע. פערצייכענען, אז עס זענען נויטיג 40 סע-זאן-ארבייטער ביי די ארבייט אין פא-ניאטאווסקי'ס פארק. עס איז צוגעזאגט געווארען א קאנפערענץ מיט דער בעטייליגונג פון די ארבייטער אין קאנסטאנטינער וואלד. די לעצטע האבען אבער ערקלערט, אז זיי וועלען נישט געהן ארבייטען אין פאניאטאווסקי'ס פארק ווי באלד אויב די רעשט ארבייטער וועלען נישט בעקומען קיין ארבייט.

די דעציזיע פון מאגיסטראט וועגען סכסוך אין קאנסטאנטינער וואלד וועט אודאי ארויסגעטראגען ווערען הייַנט.

* * *

(§) געכטען זענען ווידעראמאל געקומען אנ'ערך 240 ארבייטער צו דעל ארבייט אין וואלד. אויפ'ן ארט איז אבער תיכף אנגעקומען פוס און רייטער-פאליציי וואס האט די ארבייטער אויפגעפאדערט צו פערלאזען די ארבייט, ווייל זיי ארבייטען אהן ערלויבניש פון מאגיסטראט. די ארבייטער האבען דאן צוגויפגענומען זייערע מכשירים און אוועק אין א דעלעגאציע צום מאגיסטראט. ביי דער קאנסטאנטינער און זאכאדניא האט דעם-המון פערשטעלט דעם וועג פאליציי און די ארבייטער זענען געצוואונגען געווארען זיך פונאנדערגעהן.

א קאלעקטיווע פארלעזונג אין „יעאס".

(—) הייַנט זונטאג, דעם 29 אפריל, 8 אזייגער, קומט פאר אין לאקאל פון „יעאס" [illegible] (פא-לודניאווע 4) א קאלעקטיווע פארלעזונג אויף די טעמע: „די עמיגראציע-מעגליכ-קייטען פון יודישען האנדווערקער", אלס פרעליגענטען וועלען ארויסטרעטען די ה. ה. בראמבערגער פון ווארשע, וויצע-פארזיצענדער פון דער האנדווערקער-צענטראלע, לאוויק יאקל, דיר. ארדי-דינאנס און באום. פאר מיטגלידער פון האנדווערקער-פערבאנד אינגאנג פריי.

קעניג אמאנולאה, דער האמלעט פון אפגאניסטאן.

דער אפגאניסטאנישער קעניג האט אליין דערשאסען זיין קריגס-מיניסטער, ווייל ער האט זיך בעטייליגט אין מארד פון זיין פאטער.

כאראקטעריסטישע עפיזאדען און דראמאטישע סצענעס פון'ם לעבען פון אפגאניסטאנישען קעניג, וואס קומט איצט קיין ווארשא.

אין צוזאמענהאנג מיט דער רייזע פון אפגאניסטאנישען קעניג אמאנולא אין אייראפא, וועלכער ווערט אומעטום אויפגענומען מיט א גרויסען קעניגליכען פאראד און צו זיין קבלת פנים אין ווארשא, וואו ער וועט אנקומען הייַנט, זונטאג, ברויט מען זיך שוין אויסגיגע וואכען, דרוקען זיך אין דער גאנצער אייראפעאישער פרעסע ארטיקלען, אין וועלכע ס'ווערען אנגע-געבען פערשידענע אינטערעסאנטע פרטים פון דעם קעניג'ס לעבען און פון זיין מדינה, וואס ליגט צווישען אינדיען, רוסלאנד און פערסיען.

זעהר כאראקטעריסטישע שפיזאדען און דראמאטישע מצבים, ווי אזוי דער דאזיגער אפגאניסטאנישער קעניג האט איבערגענומען דעם טראן, געפינען מיר אין ווינער „עקסטראבלאט":

„דער פאטער פון איצטיגען קעניג האט זעהר פיל שאדען געבראכט די מדינה. ער האט געהאלטען האבען אלאה כאן! ער האט בעקומען פיל געלד פון ענגלאנד, וועלכע האט זיך בעמיהט צו האבען א השפעה אויפ'ן דאזיגען לאנד. דאס געלד האט ער אבער פערשווענדעט אויף פרויען, קארטען און די בעפעלקע-רונג האט זיך דערצוהער שטארק געקלאגט מיטעם קעגען איהם. איינציגע מאל זענען ארגאניזירט געווארען פערשידענע פערשווערונגען געגען קעניג און ס'זענען אפילו געמאכט געווארען פרובען איהם צו ערמארדען. יעדעס מאל איז אבער דעם קעניג געלונגען צו ענטגעהען די פערשווערער און ער האט זיי משלח גע-ווען אויף יענער וועלט. אבער ענדליך איז עס געלונגען. דעם 20 פעברואר 1921 אין דער פריה האט מען געפינען דעם קעניג האביב אלאה כאן אנ'ער-מארדעטען אויף די טרעפען פון זיין ווינ-טער-פאלאץ. די פערשווערער האבען אנגעוואנדט ביינאכט די קעניגליכע וואך ארומגעגאנגען און קעניגליכען שלאף-צימער און גרויסשלעפענדיג איהם א באקשמען און אויף די טרעפען פון זיין פא-לאץ, האבען זיי איהם דערשאסען. דער קריגס-מיניסטער, וועלכער איז אנגע-קומען גראד ווען דער מארד איז אויס-געפיהרט געווארען, האט זיך גלייכגילטיג צוגעשיקט צו דער דאזיגער שרעק-ליכער סצענע אין די מערדער, וועלכע האבען איהם נישט פערשטעקט, זענען אנטלאפען און אנ'אנגעשוואוסטער רוב-טאג.

באלד צוזאמען האט דער ברודער פון ערמארדעטען קעניג, נאזר אלאה כאן זיך פראקלאמירט אלס אפגאניסטאנישער קעניג, דער יונגער קעניג האט זיך אבער נישט געמישט אין דער הערשאפט, און דא האט זיך ארויס געוויזען א כאראקטעריסטישער שטריך פון אפגאניסטאנישען פאלק. דאס וועלכע פאלק, וואס האט ערשט געלעבט גע-האט אויהר פרינהערדיגען הערשער, האט צוזאמענגענומען, נאך זיין ערמארדונג איהם ערקלערט פאר א קדוש און האט זיך געבענטשט ביימערווען געגען נייעם דער-שער. דעם ערמארדעטענ'ס ברודער, וועלכען זיי האבען חושד געווען אין אנ-גאניזירען דעם מארד. דער קרוינפרינץ אמאנולאה, דער הייַנטיגער הערשער פון אפגאניסטאן, וועלכער איז פריהער, בעת'ן פאטער'ס הערשאפט געשטאנען אין א זייט פון דער פאליטיק, האט בע-שלאסען מעהר נישט צו בלייבען פאסיוו און ער האט אנגעהויבען פיהרען מלחמה מיט זיין פעטער, וועלכען ער האט אפגע-געשטעמפעלט אלס מערדער פון זיין פא-טער. די מלחמה איז געווען זעהר א בלוטיגע און א שווערע. דאס פלוהעגדיגע אין רייכע לאנד איז פערוואנדעלט גע-ווארען אין א בלוט-באד. אבער געוונען האט דער קרוינפרינץ. די מחנות פון נאזר אלאה כאן זענען צושמעטערט גע-ווארען און אמאנולאה איז פראקלאמירט געווארען אלס מושל פון אפגאניסטאן. דער יונגער קעניג האט זיך אבער נישט בערוהיגט דערמיט. וואס ער האט בע-הערשט זיין פעטער, ער האט געוואלט נקמה נעמען פאר דעם פערגאסענעם בלוט פון זיין פאטער. צו דעם צוועק האט ער איינגעארדנעט אנ'עפענטליכען משפט אין דער פארזיצענדער פון גע-ריכט איז געווען טאקע ער אליין, דער קעניג פון אפגאניסטאן. די נאנצע פער-זאמלונג האט געפאדערט טויט-שטראף פאר'ן געפאנגענעם הערשער, וועלכער א.ז געזעסען אנ'אנגעקלאפטער אויף דער בעשולדיגונגס-באנק. אבער דער קעניג האט רחמנות בעקומען אויף דעם גרויסען פעטער, און ער האט איהם גע-שאנקען ס'לעבען, משפט'נדיג איהם מיט לעבענסלענגליכער תפיסה: זיין שטראף קומט אפ דער פער'משפט'ער און ווינ-טער-פאלאץ, וואו דער פריהערדיגער קע-ניג איז ערמארדעט געווארען און וואו ס'הענגט א גרויס בילד פון ערמארדעטען בדי דער פעראורטיילטער זאל בסדר לייַדען פון געוויסענביסען און חרטה. דערפאר איז אבער דער נייער הערשער געווען א סך שטרענגער צום פריהער-דיגען קריגס-מיניסטער, וועלכער האט אויך א חלק אין מארד פון קעניג. דער ארמייעל איז געווען א הארבער און א קירצער: טויט-שטראף. אבער נאך איי-דער מ'האט פערעקזיקוירט צו ליוועגען דעם פסק-דין איז אויפגעשטאנען דער קעניג פון זיין שטוהל, צוגעגאנגען צום קריגס-מיניסטער און איהם ארייגעשאסען זיין שטולעם, אויספיהרענדיג דערביי די ווערטער פון שעקספיר'ס „האמלעט":

„אזוי נעמט נקמה א קעניגליכער זוהן פאר'ן טויט פון זיין פאטער". דער קריגס-מיניסטער איז תיכף אנידערגעפאלען א טויטער.

יונגער, מיטגלידער און סימפאטיקער פערשרייבט אייך

אנטייל צונעמען אין מארגען'דיגען אבצייכנונגס-טאג פון תומכי אורחים פאמארסקא 18.

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט־אן פון 6 ביז 7 אין אווענד.
ניט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען ניט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

די קאנפערענץ אין לאדז.

די קאנפערענץ פון די ציוניסטישע צענטראל־קאמיטעטען פון ווארשא, קראקא און לעמבערג, וואס עפענט זיך היינט אין אונזער שטאט האט א גרויסע בעדייטונג נישט בלויז פאר דער ציוניסטישער בעוועגונג אין פוילען, נאר אויך פאר דעם גאנצען פוילישען יודענטום.

אין דער דאזיגער קאנפערענץ איז אין א גרויסער מאס אפהענגיג דער ווייטערדיגער וואוקס און ענטוויקלונג פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין פוילען און גלייכצייטיג וועט אויך די קאנפערענץ דארפען בעשטימען די ריכט־ליניען פון דער אלגעמיין יודיש־נאציאנאלער פאליטיק אין די פוילישע געזעצגעבערישע אינסטיטוציעס.

שוין דער פאקט אליין, וואס ס'קומען זיך צונויף די ציוניסטישע פארשטעהער און פאליטישע עסקנים פון די פערשידענע לאנדעס־טיילען פון דער פוילישער רעפובליק, איז א בולט'ער בעווייז, אז ס'איז פארהאן אין ציוניסטישען לאגער צו'אינערליכער דראנג צו אחדות, נישט קוקענדיג אויף די פערהאנענע חלוקי־דעות. דער דאזיגער דראנג איז א רעזולטאט פון דער ציוניסטישער ערציהונג, וואס צווינגט אין ענטשיידענדע מאמענטען מוותר צו זיין אויף גצחיסע פרטים לטובת דעם געדאנק פון קאנסאלידאציע און איינהייטליכקייט.

דער ציוניזם שטעהט איצט פאר גרויסע און נייע אויפגאבען. דער קריזיס אין ארץ ישראל מאכט שוין אדורך זיין לעצטען עטאפ. די ארבייטסלאזיגקייט איז כמעט שוין איינגאנצען ליקווידירט. ס'זיינען פארהאן אלע אויסזיכטען און מעגליכקייטען פאר א נייעם תירטשאפטליכען אויפשוואונג אין לאנד. (די רעאליזאציע פון רוטענבערג'ס פראיעקט, דער פארט־בוי אין חיפה, די עקספלאאטאציע פון ים־המלח און די גלענצענדע עקספארט־מעגליכקייטען פון ארץ־ישראל'דיגע לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטען.)

אויב די ווייטערדיגע ענטוויקלונג אין לאנד זאל געהן מיט דעם זעלבען טעמפא, ווי אין די לעצטע חדשים, האבען מיר זיך צו ריכטען אויף א צופלוס פון אויסלענדישע קאפיטאלען פון אלע זייט, און אויך א געלפראגע אויף נייע ארבייטס־הענד פון דער דער צחוייטער. מ'מוז שוין ערנסט טראכטען וועגען צוגרייטען זיך ווי געהעריג צו דער 5־טער עליה. ביי דער דאזיגער עליה וועלען מוזען אויסגע־מידען ווערען אלע פעהלערן, וועלכע זענען בעגאנגען געווארען ביי דער פריהערדיגער. דערצו איז נויטיג קודם־כל א הארמאנישע צוזאמענארבייט פון אלע ציוניסטישע כוחות. די דערמאנטע אויפגאבען שטעלען די אנטיילנעהמער פון דער היינטיגער קאנפערענץ פאר דעם געבאט, אבצושאפען אלע באריערען, וואס טיילען ציוניסטען פון ציוניסטען.

די לאגע פון די יודען אין פוילען איז לעצטענס געווארען א קריטישע, ממש א קאטאסטראפאלע. די צארישע רעכטליכע בעגרענצונגען און גורות זענען נאך ביז'ן היינטיגען טאג נישט אפגעשאפט געווארען. מיר געפינען זיך אין א צייט פון א גרויסער שטייער־אפענסיווע, וואס בעדראהט די עקזיסטענץ פון צעהנדליגער טויזענדער יודישע משפחות. דער הונגער־געשריי פון די יודישע סוחרים און האנדווערקער, וועמען ס'דראהט א פולשטענדיגער רואין, מוז אונבעדינגט בעהערען אונזער פארלאמענטארישע רעפרעזענטאנץ צו א תיכף'דיגער און ענערגישער אינטערווענץ ביי די מאסגעבענדע פאקטארען. עס'זאלטען די שטייער־עקזעקוציעס און אויס־צו'פועל'ן א רעוויזיע אין די איבערגעטריבענע שטייער־אויסמעסטונגען.

אונזערע פארשטעהער טארען נישט בלייבען גלייכגילטיג צו דעם גרויסען עקאנאמישען חורבן, וואס דראהט די ברייטסטע קרייזען פון פוילישען יודענטום.

די דאזיגע צוויי מאמענטען, דער פארשטעהענדער אויפשוואונג פון ארץ־ישראל און די דראהענדע סכנה פון ווירטשאפטליכען אונטערגאנג פון פוילישען יודענטום, מוזען זיין די טרייב־פעדערן, וואס זאלען די אנטיילנעהמער פון דער דאזיגער קאנפערענץ פיהרען צו א פולשטענדיגער קאנסאלידאציע פון דער ציוניס־טישער בעוועגונג און צו אן ענערגישער און מוטיגער אקציע לטובת דעם פוי־לישען יודענטום.

מיר ווילען גלויבען, אז די קאנפערענץ וועט ערפילען די ערווארטעטע האפ־נונגען און אין דעם זין בעגריסען מיר די פיהרער פון ציוניזם אין פוילען מיט א הערציגען —

ברוכים הבאים!

אינזש. ג. פראשקער.

קאנפערענץ פון די ציוניסטישע צענטראל־קאמיטעטען
עפענט זיך היינט 11 אין דער פריה.
גרויסער אינטערעס צו דער קאנפערענץ אין לאדז און אין לאנד.

(—) היינט 11 פריה דויבט זיך אן אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגא־ניזאציע, ציגעל גאס 4 ר. בעראטונג פון די ציוניסטישע צענטראל־קאמיטעטען אין לאדז וועגען שאפען א אויפער־טראט. צו דער בעראטונג קומען די פראמי־נענטע פארשטעהער פון פוילישען ציו־ניזם אין ס'איז צו האפען, אז עס וועט ענדליך דער קאנפערענץ געלונגען צו בעזייטיגען די אנאמאליע פון די ארטיגע ...זאציאנעלע יסודות ווי דאס איז געווען די עקזיסטענץ פון עטליכע ציוניסטישע צענטראל־קאמיטעטען מיט א לאזע פערבינדונג צווישען זיך.

די בעראטונג וואס זיין א פערטילי־גע, קען זייטיגע פערהאנדלען פון פוילי־שום וועלען נישט ציטעלאזען ווערען. צוליב די זעהר אקטועלע ענינים, וואס שטעהען אויפ'ן סדר היום פון דער בע־ראטונג, און דער אינטערעס און שטאט זעהר גרויס. און משך פון געלטונגען טאג האבען דאזיקע פערזאנען מעלדען בויש זיך אנגעמעלדעט אין דער ציוניסטי־שער ארגאניזאציע, צו זיי וועלען צוגע־לאזען ווערען צו דער בעראטונג, וואס מען האט זיי נאטירליך אפגעזאגט. אויך אין נאציאנעלע לאגער וואַרט מען מיט שפאנונג אויפ'ן אויסגאנג פון דער בעראטונג.

J. LUKASCHIK Fabryka Mydła
1845 געגרינדעט אין TARNOWSKIE-GORY געגרינדעט אין 1845
עמפעהלט איהרע בעקאנט־ערשטקלאסיגע אויסארבייטונג אין הויזהאלטונגס־קערנזייפען, מיט דער געזעצליך געשיצטע ספעציאל־מארקע
MŁOTEK i PERLIK
וועלכע שטעהט זעהר הויך אין איהר קוואליטעט, זעהר פיינע: טואלעט־זייפען אין היגיענישער געשמאקפולער פערפאקונג, ווי אויך הויכפראצענטיגער זייפען־פולווער מיט דער מארקע „Polonja", אין דער בעסטער קוואליטעט.
די פראבע מיט מיינע אויסארבייטונגען פערזיכערט אייך א לאנג־דויערנדע קליענטעלע.
גענעראל־פערטרעטונג פאר לאדז און וואיעוואדזשטווא:
Ignacy Kuczyński i Arnold Karpf, Łódź, Piotrkowska 121
Telefon 73-35.

יודישע נייעס.

געשטארבען רב־הכולל פון מאנטשעסטער.

מאנטשעסטער (יט"א) דא איז געשטארבען אין עלטער פון 81 יאהר דער רב הכולל פון מאנטשעסטער הרב ר' שלמה בראגדט. הרב בעלאנגט שטאמט פון ליטווא.

דעפ. ווערושוואוד וועגען די ריכטליניעו פון דער ענגלי־שער פאליטיק אין א"י.

לאנדאן (יט"א) דער פארלאמענטער דעפוטאט ווערושוואוד האט געהאלטען א גרויסע פאליטישע רעדע און גלאזגא, אין וועלכער ער האט זיך ארויסגעזאגט קעגען דער געגען שאפען שוין איצט א געוועהלטע רעפרעזענטאנץ פון דער ארץ ישראל בעפעלקערונג, וועלכע זאל האבען אנ'ענטשיידענדע איינפלוס אויף דער פערוואלטונג פון לאנד, ווייל דער גומע־רישער איבערגעוויכט פון די אראבישע שטימען, וואלט ג. ס. ערלויבט צו זיכערן די יודישע אינטערעסען. די ארץ ישראל רעגירונג דארף אונטערהאלטען שאפען אזא לאגע, וואס זאל גאראנטירען די יודען די פערוואלטונג פון זייערע שטרעבונ־גען, וואס זענען אנערקענט געווארען דורכ'ן מאנדאט.

די ערעסטירטע יוגענדליכע קאמוניסטען אין ארץ־ישראל בעפרייט אויף קויציע.

תל־אביב (יט"א) די 20 יוגענד־ליכע קאמוניסטען, וועלכע זענען די טעג ערעסטירט געווארען אויף א קאנפערענץ אין תל־אביב, זענען איצט בעפרייט גע־ווארען געגען קויציע. 2 פון די פעפרע־טע קאמוניסטען האבען דערלאנגט דעם אויספארשונגס ־ ריכטער אנ'אפעלאציע. דאס מען האט זיי אין תפיסה געשלאגען.

מיר אלפרעד מאנד און די פאלעסטינער אינדוסטריע.

תל־אביב (יט"א) דער פארזיצער פון די פאלעסטינער אינדוסטריעלער האט בעקומען א בריף פון סיר אלפרעד מאנד, וועלכער דאנקט פאר'ן כבוד וואס דער פארבאנד האט איהם אויסגעוועהלט אלס ערען־מיטגליד, און פאר די ציגע־נישטיגע אינפארמאציעס וועגען דער פא־לעסטינער אינדוסטריע. מיר אלפרעד מאנד פערזיכערט דעם פארבאנד, האט ער זעהר פיינער ווערדען זיין גרעסטע אויפמערקזאמקייט די פערשידענע פלע־נער, וואס וועלען פארבעגרייטען מיט דער ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע אין ארץ ישראל.

—0—

פוילען מוז פערבעסערן איהרע האנדעלס־בעציהונגען מיט די שכנ'ישע לענדער.

פון ד"ר קלמן שטיין.

ס'איז אפשר מעגליך אפילו „משוגה", זיך, אבער דאך איז עס א פאקט, אז פון'ן היינטיגען טאג זעהען מיר קיינעם פון אונזערע שכנים נישט העכערע אונ־זערע האנדעלס־בעציהונגען.

מיט דייטשלאנד געפינען מיר זיך אין דער הזמנה אין א „קריגס־צו־שטאנד". די פויליש־דייטשע אונטער־הנדלונגען וועגען שליסען א האנדעלס־טראקטאט, אויף וועלכע מ'האט געלייגט אזעלכע גרויסע האפנונגען, זענען פלוצ־לינג אונטערבראכען געווארען און נים אזוי גיך וועלען זיי נוסחמא בעלעבט ווער־ען. אמת, מיט א קורצער צייט צוריק זענען אין ווין פארגעקומען בעראטונ־גען צווישען די פארזיצערס פון ביידע דעלעגאציעס, אזוי, אז מ'האט געקענט מיינען, אז אנגעלייגט וועלען זיך די אונ־טערהאנדלונגען ווייטער צוהאלטען, אבער מ'דארף זיך נים נארען; א פויליש־דייט־שער האנדעלס־טראקטאט וואס נאך אזוי גיך נים געשלאסען ווערען און מיר דארף פען זיך האלטען מיט דער מעגליכקייט צו די ווירטשאפטליכע מלחמה צווישען ביידע לענדער וועט נאך דויערן א לענ־גערע צייט.

אונזערע בעציהונגען מיט משלאכא־סלאוואקיען, מיט וועלכער מיר האבען שוין אפילו זיי א האנדעלס־טראקטאט, זענען לעצטענס אפילו די וואלוטא־ציע פעראדנונגען טערשטענה פעהלער־טערט געווארען.

מיט ליטא קענען מיר ערשט אז בעצי־הונגען.

מיט רוסלאנד, וועלכע גרענצט זיך מיט אונז אויף א שטח פון עטליכע הונ־דערט קילאמעטער, האלטען מיר נים אונטער קיינע האנדעלס־בעציהונגען.

מיט אונגארן חדשים צוריק האט מען געשלאסען וועגען שליסען א זעלבער הויפט אין האנדעלס־אבמאך מיט די סאוויעטען, דערביי איז דער פוילישער געזאנדטער ה' פאטעק עטליכע מאל כמעט געפאהרען אין ווארשא, כדי צו אנפארמירען די רעגירונג וועגען צו־שטאנד פון די אונטערהאנדלונגען. לעצ־טענס איז אבער אויך וועגען דאזיגע ענין איינגאנצען שטיל.

אהן ספק, אז דאס אנקנופען נעהענטע־רע בעציהונגען אין האט שלעכט א האנ־דעלס־טראקטאט מיט רוסלאנד מ'ערעפנען אז אויף גרויסע שוועריגקייטען. רוסלאנד איז א לאנד, וועלכע האט א גאנץ אנ־דערע סאציאלע סטרוקטור און איהר שטרעבונג זיך צוצופאסען צו דעם קא־פיטאליסטישען רעזשים פון אייראפא, דער אזוי־גערופענער „נעפ", טראגט נאך דערמיט א צייטווייליגען כאראקטער; די „פראנג־נעפ"־תקופה מיט איהר צוזאמענארבייט מיט די „אנטי־נעפ"־תקופה און אזוי ווייטער. די דאזיגע וואקלעניש זאגען עדות אויף דער נים בעשטענדיגקייט פון די ווירטשאפטליכע אויפפאסונגען, וועלכע הערשען נאך ביז היינטיגען טאג און רוס־לאנד. און קען זאה מנין ג. ס. אזוי שווער די צוזאמענארבייט. ווי די דאזיגע אומזיכערקייט פון די בעציהונגען.

א חוץ די עקאנאמיש־סאציאלע שווע־ריגקייטען עקזיסטירען אויך מניעות פון א פאליטישען כאראקטער.

פערגאנגענעם יאהר האט גרויס־ברי־טאניען אונטערגעריסען איהרע בעציהו־נגען מיט די סאוויעטען, און אויך וואש־ינגטאן ווייזט נים ארויס קיין גרויס חשק אנצוקנופען מיט זיי בעציהונגען, נים קוקענדיג אויף די גרויסע בעמיהונ־גען פון דער סאוויעטישער דיפלאמאטיע און די פעראייניגטע שטאטען. די אנגלא־זאקסישע וועלט מיידט אויס ישראל לאנג־טאקט מיט מאסקווא. די האזינע פערצע־הונגען זענען אויך נים אהן איינפלוס אויף די אנדערע מלוכות פון אייראפא; און צוליב דעם זענען אויך ווארשאווע־ליך אונטערגעריסען געווארען די סאוויעט־פויליש־דייטשע אונטערהאנדלונגען.

דא איז אלץ אמת, אבער צו פאהערן גים די ספעציפיש בערינגונגען, און וועלכע פוילען געפינט זיך לגבי סאוויעט־מען־רוסלאנד, אז זי זאל פארט אנקנופען האנדעלס־בעציהונגען מיט דער לעצ־טער?

פון די צ.פערן פון רוסישען האנדעלס־בולאנס ווייזט זיך ארויס, אז דער אומ־פארט קיין רוסלאנד האט אין יאהר 1925/26 בעטראפען 755,5 מיליאן רובל און אין יאהר 1926/27 — 713 מיליאן רובל. דער עקספארט האט און די דא־זיגע יאהרען בעטראפען 887,7 און 770 מיליאן גאלד־רובל.

און דעם אימפארט האבען זיך בעט־מיילגט פערשידענע מלוכות אויפ'ן פאל־גענדען אופן: דייטשלאנד 176 און 156 מיליאן רובל, פעראייניגטע שטאטען 122 און 144 מיליאן רובל, ענגלאנד 129,6 און 97 מיליאן רובל. און מאכט בויז געפוט זיך פוילען מיט איהרע צי־פערן פון 9 און 13 מיליאן רובל, און מיר זעהען אויף אזא אופן הינטערשטעה־לוס אפילו לגבי פינלאנד, וועלכע האט דעם לעצטען יאהר עקספארטירט קיין רוסלאנד סחורות פאר א סומע פון 18 מיליאן רובל.

פון די דאזיגע ציפערן איז קלאר, אז מיר, וועלכע קענען זעהר גוט דעם רו־סישען מארק, און וועלכע בעזיצען צא'ל־אנגרענצענדע אנגאנצען אויף דעם רו־סישען מארק, האבען שפילען און די האנדעלס־בעציהונגען מיט רוסלאנד אזא ערשטקלאסיגע ראל, בעת און דער אמת'ן בעטרעפט אונזער אמפארט א.ז דעם רוסישען אימפארט אונגאנצען אב־דערטהאלבען פראצענט.

דאס אפטערען די דייטשע ווירט־שאפט, וועלכע גוט קוקענדיג אויף איהר קאאפעראציאנס־פערמאגט אבער גרויסע נימטען־קלאגען — מעגליכקייטען — מוז האבען א בעשאטענען איינפלוס אויף דער ענטוויקלונג פון דער אויראפעאי־שער ווירטשאפט.

דער ארגומענט וועגען דער קליינער בערייטונג פון רוסישען מארק קען האט בען א געווויסען זין פאר די גרויסע צי־פערן פון די האנדעלס־לאנדען פון די פעראייניגטע שטאטען, ענגלאנד, אדער אפילו דייטשלאנד. ביי אונז פעהר נעמען אבער עטליכע צעהנדליג מיליאן רובל אנ'אנגעזעהענעם ארט און די האנ־דעלס־בעציהונגען מיט אויסלאנד, און ביי אונזערע בעגרענצטע עקספארט־מעגליכקייטען וואלט דאס עפענען דעם רוסישען מארק געהאט א גרויסע בא־דייטונג פאר דער אינדוסטריע.

דער פאסיווער האנדעלס־בולאנס, וועלכער איז אפילו און אויצטיגען מאנ־מענט נים געפעהרליך, צווינגט אונז צו זוכען נייע מעגליכקייטען פון א ווירט־שאפטליכער עקספאנסיע. די ווירטשאפט־ליכע סיטואציע פון דער וועלט פאר־מירט זיך אזוי, אז אלע מלוכות זוכען איצט נייע אפזאץ־מערק פאר זייערע אינדוסטריעלע פראדוקטען. רוסלאנד קען ביי אונז ווערען דער גרעסטער אפ־נעמער.

די איצטיגע פאליטישע און ווירט־שאפטליכע סיטואציע פון די סאוויעטען שאפט פאר אונז א מעגליכקייט צו שלי־סען א גינסטיגען האנדעלס־טראקטאט מיט רוסלאנד.

אונזער ווירטשאפט־פאליטיק דארף אלזא אויסנוצען די איצטיגע גינסטיגע קאניונקטור.

—=0=—

די טרויעריגע פאלגען פון די אנטיסעמיטישע טענדענצען אין סאוו.־רוסלאנד.

א זעלבסטמארד פון יוד. ארבייטס־אינספעקטאר אין סמאראבעלסק.

מאסקווא (יט"א) אויף דער ברייטער עפענטליכער מיינונג האט דא גע־מאכט א שטארקען איינדרוק די ידיעה וועגען זעלבסטמארד פון יודישען ארבייטס־אינספעקטאר בעזשיצקי און סמאראבעלסק. דער ארבייטער־אינס־פעקטאר איז געווען בעקאנט אלס זעהר גוטער, ענערגישער בעאמטער, ער האט ענטרעקט פערשיידענע אונגארדנונגען אין דער פאבריק „רויטער פאהן" און שטאט האבעלסק, און האט וועגען דעם דער־לאנגט א ראפארט. און וועלכען ער האט געפאדערט דורכצופיהרען א גרונדליכע רעארגאניזאציע פון דער פאבריק. דער הויפט־אינספעקטאר מעהרערע האט זיך אבער ענטגעגענגעשטעלט בעזשיצ־קי'ס פארשלאגען און האט אנגעהויבען נאגען דעם אינספעקטאר בעזשיצ־קי'ס א קאמפאניע, וואס האט געטראגען אנ'אויסגעשפראכענעם אנטיסעמיטישען כאראקטער. דער רעזולטאט איז געווען, אז בעזשיצקי'ן האט מען פארפאלגט אויף יעדען שריט און טריט און פון גרויס פערצווייפלונג האט ער זיך גענומען. בעזשיצקי האט איבערגעלאזט א בריף און וועלכען ער שרייבט: „איך בעגעה זעלבסטמארד, ווייל מען האט מיר נים ערלויבט צו ערפילען ערהליך מיינע פליכטען". דער הויפט־אינספעקטאר מעהרערע, וועלכער איז פעראנט־ווארטליך פאר דער אנטיסעמיטישער העצע, וואס האט געשטויסען דעם אונג־ליקליכען בעזשיצקי'ן צום פערצווייפ־לעטען שריט, איז ארעסטירט געווארען. וועגען דעם גאנצען טראגישען פאל ווערט געפאדערט א שטרענגע איבערפרי־פונג.

לעזט, אבאנירט
— דאס —
„לאדזער טאגעבלאט".

ווען דער פריהלינג קומט...

פון ה. לאנדאו.

ווען דער פריהלינג קומט... הויבט מען אן ארויסצופיהרען די סחורות פון די געוועלבער, „גראבסקיס עגלה" בעהייזט זיך ווידער אין גאס און אין שטעטעל ווערט חושך, יעדער ציטערט פאר זיין ביסעל בעפעכעס, מען זאל עס ביי איהם נישט צונעהמען. אמאל האט עס בעהייסען עת הזמיר הגיע, עס איז גע־קומען די צייט פון גזומען. היינט מוז עס העסען, עס איז געקומען די צייט פון געהיין און געשריי. פון אלע שטעט און שטעטלעך טראגט זיך דער יאמער פון פעראומגליקטע, פון מענשען, וואס בלייבען נאקעט און הויל, וואס פערלי־רען דאס לעצטע, וואס זיי האבען פער־מאגט און ווייסען נישט, מיט וואס זיי זאלען דעם מארגענדיגען טאג איבערלעבען ווי אזוי זיי זאלען זיך ראטעווען פון דער קאטאסטראפע. יודען זאגען תהילים מאכען דעמאנסטראציעס. אבער וואס העלפט עס!

ביי לעמען איז פארגעקומען ערד־ציטערניש, וואס האט חרוב געמאכט שטעט דערפער, א וועלט לייענט די ידיעות, ווערט נתפעל פון אומגליק, בעדויערט די קרבנות פון א נאטור־קאטאסטראפע, מראכט וועגען גורל פון די עטליכע טויזענד מענשען, וואס וואלגערן זיך אויפ'ן פעלד און די וועלט ווייסט, אז מען נישט בלייבען גלייכגילטיג, מען וועט געוויס קומען די פעראומגליקטע צו הילף און זיי געבען א מעגליכקייט צוריק אויפצו־בויען די חורבות. ביי אונז איז ב"ח קיין ערד־ציטערניש נישט פארגעקומען און מונדעסטוועגען בלאנקען זיך ארום טויזענטער מענשען און ברעכען די הענד אין פערצווייפלונג, עס בעקומט זיי גיט דער שלאף בייטאכט, נישט דאס עסען ביי טאג. די ערד ציטערט אפילו נישט ...

דערפאר ציטערען די מענשען, זיי צי־טערען, ווי די פיש אין וואסער, זיי הא־בען מורא פאר... דאס „נאקאז פלאטני טשי". פאר דעם אויסמאס פון די שטיי־ערען!

א אויסמאס פון שטייערען — עס וואלט געווען גוט, ווען עס וואלט אזוי געווען. דאס אומגליק איז אבער, וואס עס האט גאר קיין מאס נישט, וואס די שטייערען וואקסען נישט אריטמעטיש, נאר געאמעטריש, ד. ה. אז מען רעכענט דערט נישט לויטן מספר צווי, דריי, פיר' נור לויטן סדר צוויי, פיער, אכט. א. א. וו. אויב פאר'ן יאהר 1926 האט מען איינעם געשטעלט שטייער פון צעהן טוי־זענט שטעלט מען איהם היינט פון הונ־דערט און אפילו פון הונדערט'ער פופציג טויזענד זלאטיס. פון וואנען עס האט זיך צום קרעמער, אדער מאנופאקטוריסט אין משך פון איין יאהר גענומען אזא שפע, איז נישט צו פערשטעהן. אויב עס זאל אפילו נור א צענטעל מקוים ווערען, וואס דער „אוישגעד" ווינשט אונז, וואל־טען מיר בעזען גבירים אדירים. ער ווינשט דעם קרעמער, וואס האט מיט א יאהר פריהער געלאזט צעהן טויזענד זלאטיס, ער זאל דאס צווטע יאהר האבען געלעזט הונדערט טויזענד. עס איז זעהר א גוטע ברכה און מען וואלט איהם געקענט דאנקבאר זיין. דאס אומגליק איז נאר, וואס ער ווארט נישט ביז די ברכה וועט מקוים ווערען און היישט זיך שוין בעצאהלען מזומן שטייער פון דער ברכה...

אבער נישט נור פאר דער גוטער כוונה הייסט ער זיך בעצאהלען. אין איינינג ערטער מאכט מען דעם חשבון פון יע־נעם קעלנער אין רעסטאראן: א שטיקעל פיש נעגעסען — צוויי זל. א שנאפס נישט געטרונקען — 1 זל. פלייש בראָ־טען געגעסען — 2 זל. צוף נישט געגעסען — דריי זל. עס אזוי זעהט אויס דער חשבון ווען מען זאגט: סחורה בעקומען צעהן טויזענד, ארויסגעפיהרט — באקאמאל 10 טויזענד, צוזאמען צוואנציג טויזענד. אין אמת'ן איז דאס דאך די זעלבע סחורה, וואס מוז ארייננקומען, כדי עס זאל שפעטער ארויסגעהן. אויב עס זאל נישט ארויסגעהן, וועט דאך גאר קיין אומזאץ נישט זיין. ערשט פון די ביידע טראנ־זאקציעס, פון אריינפיהרען און ארויס־פיהרען, שטעלט זיך צוזאמען דער אומ־זאץ.

מיר ווייסען, אז קיין בייזע כוונה איז דא נישטא. מען וויל די בעפעלקערונג נישט רואינירען. די מלוכה דארף זעהר פיל האבען. מיר האבען א בודזשעט, וואס איז, בנוגע די הוצאות אויף דער ארמעע, גרעסער, ווי אין פיל מיליטא־ריסטישע מלוכות אין אייראפא, אזוי פערזיכערט דער „רעבאטניק" און ער ווייסט, וואס ער רעדט. מיר פערשטע־הען, אז דאס איז וואהרשיינליך א מלו־כה־נויטווענדיגקייט. אבער די שטייערן דארפען דאך פערטיילט ווערען פראפאר־ציאנעל אויף דער גאנצער בעפעלקע־רונג און אויב די פויערן ווילען נישט צאהלען, דארף מען זיי דערצו צווינגען און נישט ארויפווארפען די גאנצע לאסט אויף דער שטאט!

ווען דער פריהלינג קומט, הויבט זיך אן די צייט פון יאמער און געשריי. גראבסקי'ס „עגלה" שפאצירט איבער די גאסען. דער עולם ציטערט פאר שרעק, מען ווייסט נישט, וואס דער מארגענדי־גער טאג וועט ברענגען: מען מעסט אויס שטייערן, מען נעהמט דעם עולם א מאס.

—=0=—

אנגענומען דעם בודזשעט אין שטאט-ראט.

יודישע ראטמענער פארערן רעכט אויף ארבייט פאר יודישע ארבייטער און בעאמטע.

נ.פ.ר'ישע סקאנדאלען אויף דער גאלעריע.

(ג) צו דער נעכטיגער זיצונג פון שטאט-ראט האבען זיך סערוועטלע אלע ראשמענער אין קאמפלעט אחוץ די ה"ה ד"ר ראזענבלאט און אדוי. וויצטאן, וועלכע זענען קראנק, 9 א זענער אויגד האט פרצוס האלצגרעבער געעפנט די זיצונג און ראטה. וואלשינסקי (פ. ד.) האט אנגעפרעגט דעם מאניפעסט די סיבה, פארוואס די בעזיטיגע סעזען ארבייטער זענען אלמן צוגעטרעטען אר-בייטען אין קאנסטיטענטער וואלד. פרא-וס האלצגרעבער האט דערויף ערקלערט אז דאס איז די מעשה-ידו פון כאדעקי-שען פעראיין, אבער סיווי וועלען די ארבייטער פאר זייער ערחה נישט קרי-גען בעצאהלט.

ווייטער איז רעפערירט און אנגענו-מען געווארען דער שטאט וועגען גע-מען לטובת דער שטאט א קאמונאלען צושלאג צום בלוכה'שען שטייער פון בוי-פלעצער. אין צענטער שטאט וועט דער צושלאג אנטרעפען 0,9 פרעצ. און פון די ווייטען שטאט 0,5 פרעצענט פון בלוכה'שען שטייער. אויב אזא פלאץ געהערט צו מפהרערע שותפים, חצי דער שטייער-צושלאג מוזען בעצאהלט ווערען פאלידאריש. א ספעציעלע קע-מיסיע האט א חוץ דעם יעדעס יאהר אנגענומען די ווערט פון די דאזיגע פלעצער.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען אפ-צושטעלען פון דער ווירטשאפטס אפטע-לונג די שטעטישע פסאנאזשעס און דעם רשמארט פערוואלטונג און א מחוג-דערער אפטיילונג. דאס איז געשען גע-וארען לטובת דעם פארשלאג פון לאנגען פארעש, וועלכער האט מיט נישט קיין געקענט אלס נישט מעקע...

פרעזידענט דעב. זשעמיגאלא אז מקדים די גענעראל-דעבאטע אויפ'ן בודזשעט פון אנ'עקספאזע.

— דער בודזשעט-פרעלימינאר פאר 1928/29 גוט נישט קיין פליגען אויס-דרוק פון די שטרעפונגען, וואס די אלט-מיגע מפהרהנים וועל אין דארף פערשטרע-לוגען אז לעבען. די צייט אין דן אזא-שטענדען האבען נישט פרליפט אויף קיין גרויסע בודזשעט-פערבעסערונגען און פערלנגער צום בודזשעט-פערבעסערונגען יאהר. אין דער ציינגלעך זיך האבען נישט אנ-נעבען צו ראציאנאליזירען דעם אנגע-וועהמאנטען עגין פון סאפס-דיעם פאר עקזעקוטיווע אינסטאנציען. דער-וויל אבער דאס מען זיך געמיט בעגנ-נען מיט בעשטמען גרעסערע באסט-דיעס פאר א פערהעלטנסמעסיגע פלע-נערער צוצאל אנסטאנדען. ווי עס איז פאכמוש גוישט גשען. דער עיקר האט מען זיך בעמיהט צו מאלען אפ-שפארונגען פון דעם געשעלוגען בוד-זשעט, ווייל אין לארו, וואס אין דער הגזלכ פון גוישטערונגע אנטוישט-מוציעם שטארק פערגעלעסגעם, מוז די וועלטסט-פערוואלטונג און דער ערש-טער ריוח זיך קאנצענטרירען אויף דער פרעגערדוטסמער פראגע פון אינגער אמט אויף אונטערסטאציע פאלטוק. אמלוב דעם מאקע זענען די אפשפארונגען פון די געוועגלוכע אויסגאבען אנטפערגגאנ-סען געווארען און דעם אויסערשווגלי-סען פרזשעם, וואס זעהט פאר בלויז דעם אויספל פון דער לאנצלוטציע א. אז. וי. און געוועגלכען פרזשעם שלי-כען זוך די אויסגאבען און אינגאנגסמען און 44 מיליאן זל. דערבי בעטרעפט די פאזוציע פאר דער אפטיילונג פון געוועגל-שאפטלעכע אפטיילונגען בעי 18 מיליאן זל. דער בודזשעט איז אין אלגעמיין א-געשטיגען פארזיכטיג, פלוץ די אחוטיש-מוציעם שלעגען אין דאזיגע פיסקס. דו פאלטוק אין אבער דרינגענד. עס אין צו האלען, צו די אנטערהאלטונגען וועל-כען דער אויסלערישער הלואה. וואס דארף דשקען א טייל פון די אנטוועסטי-ציעס, וועלען זיך גוטסטיג עגרגען בעלע דעם בוי פון די צרפטמער-הטוער שטעלט פעסט פרזה. זשעמיגאלא, אז לוים'ן פלאן זאל געבויט ווערען 12,000 דירות, וואס דארפען קאסטען ארום 40 מיליאן זל. דער קרעדיט, וואס די שטאט זאל בעקומען צו דעם צוועק, איז אבער זעהר מעער. עס איז פארגעשען, אז דאס דירה-עגר אין די ארבייטער-הטוער וועט קאסטען 4—3 פראצענט פון די פאסמישע קאסטען. דאס וועט אבער גישט געבען קיין גענוגענדע הלכות אויף אז דעשען די הלואה. דער אויסגאנג פון דער לאנצ לוגט דערין, וואס פון מליאה'שען לאקאל-שטייער וועט גע-מען ווערען 6 פראצ. אז דעשען הלואה די הלואה וועט בעטרעפען 6 מיליאן דאלאר און פרעמיע.

וואס שייך דעם געוועגלוכען בודזשעט בעטרעפען די שטאטישע שטייערן הע-כער 5 מיליאן זל. די אויסגאבען זענען דערבי פערגרעסערט אויף 4 מיליאן זל., וואס אין פראצענטעל פערהעלט אויף פערשטארקען די מעטינגסמט פון דער געוועגלוכען אפטיילונג, סאציעלע הילף, שול, וועדשאפט, שול-וועזען א.אז.וו.

אז מעמען פון עקסאזע האבען אינ-נגיג מוסלער פון דער גאלעריע אויבער-גערוכען דעם פרזידענט. פרזשעס האלט נעעבעד האט בעפעלען די וואשנגס פרליסאיפהרען די אויסגאנגסען. אויף דער גאלעריע און עגטשטאנען א קאסמ-בון ענדליך זעגען די סקאנדאלעסען בעזעטענגס געווארען כמעט מזיק. ס'האט זוך ארויסגעוועזען, אז די אויסגאבע-ראט ואנסטאנגווערט דער פרו-ב-פערוס-מער לארשיער געוו. ראטה. זעקרט. ער אין געקאמען אלס „אונער פון פבלי-קום" אין שפור'ערהוט געדעצט לעגען לעט... דער סלף זעגער אין געווען א בלי-טערער. מ'האט אוהם אויסגעפוהרט א

אנשלאגעגעם. אונטער פון זעגע חברים אין אפגעווארט קאווארען אין קאמע-סאריאט ארען.

ראטמאן הארטמאן האלט דערויף דעם הייפט-דעפעראט אויבער'ן בודז-זשעט.

האלב 1 בעטאלט עפענט זוך דו גע-נעראל-דעבאטע אויבער'ן בודזשעט.

דער ערשטער לעזט די דעקלאראציע פון דער ציוניסטישער פראקציע ראטמ. בעשלער, וועלכער מאכט זוך ארויס אויפ-ווארשנישען בלעגע דער פאלטוק פון דער תערשענערער מעהרהייט אין עדמלערס, אז די ציוניסטישע פראקציע וועט שטי-מען פאר'ן בודזשעט. בעי דער געלעגע-רוטע רופט ארויס ראטמ. ביעלער א דרוק פאסטלאמען, וועל וועגען צעטמען ירען אין די שטאטישע אמטען, צו די עגטשטלעכע ארבייטען, וועגען אלגעמע-ין אלס טראמוואי-אנגעשטעלטע אין אין דער עלעקטראציע. ער פארערט אויך צו פערעגעטלעכען די שטייער-לוזיטמציעס אין „לאדער מאגעזלאט", וואס ווערט צום מעהרהייטען גלייכגעט דורך ירושע סחרים, קלוגהגדלער אין האנדווערקער, וועלכע די ציוניסטישע פראקציע רעפרעזענטירט. מיט דער אגודה-פראקציע לעגט א דעקלאראציע ראטמ. מגגבערג, וועלכער פראטעס-מירט גגען דעם עגרוחען יחגע סאציאלטסטן אין שטערן די מומבדרגער צו ערצוהען זוועגע קוגרער אין דעם גוטסט. הי זוי נעגעלט. די ירושע פאר-דערגגגען בעטם בודזשעט זענען אונגע-רגרט געווארען אפילו „די סאציאלטס מען פון מטן פראציע" — וואס דער רעדנער אז דער שטאטראט לאלט דער בע — האבען בע די פפ"ס נישט זלה נעשען צו א מיסטריע. האט שטומען פאר'ן בודזשעט מאכט ער אנדערונג פון דער ערלעגונג פון די אויסגעטראגען וואס די „אגודה"-פראקציע האט ארגי-טראגען.

די דעקלאראציע פון די „אמפארטו-אישע" לעזט ראטמ. רום, וועלכע עס בעפרידיגט נישט אנגענגען דער ב"ד בודזשעט. נעמענדיג אנער אז אלט, וואס די פאזוציעס פאר די ירושע הקפלט-דעקלע אונטסטוציעס פערגרע-סערט געווארען, וועט די שטעלונג פון די אינפארטוואטיע צו דעם בודזשעט זיין א גלייכגעגע.

די פולעלי-ציון דעקלאראציע לעזט ראטמ. חאלעטרעטסקי, וועלכער פארערט אלע תשלם פאר דער ירושע שפרעך און די שטאטישע אמטען, און די „פאזי-שעלעך" שלען, וואס עס לעגען ירושע הקמדער; אז די שטאטישע אנטסטע-ציעס זאלען אנגעגעבע ווערען פון אין ירוש אין געגעטפערט ווערען אין דער דעלטער שפראך, פאר „אדרט" 5000 זל. א. אז. וו.

ראטמ. לעלמעגשטיין אין צפרדען מיט'ן בחושעם, פערגלעגערונג אהם טוט די שטאטישע בודזשעטען פון די פרינטרדינע ארדען, ווען די הצטרלת'ן פון די ברומטע ירושע פאלקס-מאכטע אין ארבייטער זעגען אויסגעשפאנט גע-ווארען. די פאלומטע פון דער אינטגער שטאט-פערוואלטונג אין אפאטש אז פנים דער רשאציע אין דעם אנטטס-מומזמס, וואס אין גשוען דאס רעס-פערל פון נפ"ר'ישען מאנוסטעם. בלויז פאר'ן אויסהנגען דו שטאט-שעלפ פנ'ם זאלאנגשען אנטמ-טעמטנס, פערדגגס דו א.צטגע טעמר דעגס צוטרלי פון דער לארער בעשלי-רוגג.

צום סוף טראגט ארען ראטמ. לוס-טעגשטיין ערוגה פארשלאגען וועגען פלעבערלעמטע פון דער ירושע שפראך, ירוש טעמאט א. אז. וו.

די פערטרעטער פון דו סרטסמלעג ראטמ פראקציעס הגם זוי זעגען כשוגן מוטלוטען אנגעגעהאלטען בכלע דו ירושע מאסזרעגס, האבען זוי נוטש געקארכט קען בייזע ווערטער אויפ'ן חשבון פון אנטמל פון סארשטעהער פון אלע קלע פעראטיוען-פערבאנדען.

רעפעראט פון זאגראווער רב.

חצנע זונטאג 4 נעכמיט. מעט דער זאגראווער רב ר' שלמה גרדזונסקי האלטען א רעפעראט אין בית-אמדרש אויף ציגעל-גאס 56. די תלמידים פון דער ישיבה „תורת חסד" מערגוטער און פרעגנד ווערען געבעטען צו קומען.

„פאבראוועי" וועלען שוין מע-גען חתונה האבען אחו ערלי-בעניש פון דער מאכט.

(ז) ווי בעקאנט איז בין איצט די פע-בארעטע נישט ערלויבט געווען חתונה צו האבען אהן א ערלויבניש פון דער מיליטער-מאכט. פון 1 מאי אן גיהט ארויס אין קראקע א פערארדנונג פון קריגס-מיניסטער לויט וועלכער מאבארע-וע וועלען מעגען חתונה האבען אהן ערלויבניש פון דער מאכט.

פארלעזונג אין מעקסטיל-מייסטער-פערבאנד.

היינט 5 נאכמיטאג קומט מאניסטער פארבאנד קומענדער האלטען א פארלעזונג אין טעקסטיל-מייסטער פערבאנד א.ד.ש.: „דאס ארבייטס-בעזעץ". אויגגעריט פרעי.

די יובל-אקאדעמיע פון „החלוץ".

(:) אז „הומיר" קומט דאס פאר א פעפערלעכער יובל-אקאדעמיע פון החלוץ. אז דער פאראזאמע וועט זוך צווישען ארבעט אויך בעטעלעגען דעם. יצחק גרונבוים.

ר' נפתלי ליטווין ז"ל

נעלמען אז אין אונזער שטאט גע-שטארבען אין עלטער פון 79 יאהר דער פאטער פון בעקאנטן ציוניסטישען עסמן ב. נ. ליטווין, ר' נפתלי ליטווין ז"ל. דער פערשטארבענער אין געבוירען געווארען אין בערדיטשעוו אין געוועזען אלס תלמיד חכם אין אנגעזעהענער מא-נופאקטור-פארהאנדלונג. דער טויט פון ר' נפתלי ליטווין האט אין אונזער שטאט א.בער-געלאזען א טיפען פרויער.

נאכט-דישזור אין די אפטייקען.

חיוגט דישזורירען פאלגענדע אפטייקען: פאזולאווסקי, פשטרוקאווער 309; האמבורג, גלובנא 50; גלאבאווסקי, נא-רוטאווישע 4; שומעטעווטש, קאפערניק 26; פארעמא, פאמארסקא 10 אין פא-טאש, פלאץ פאשעשלען 10.

מאאפעראטיוען-טאג.

(א) ווי מיר דערוויסען זיך זאל דער 8-טער יוני געטייערט ווערען אלס קאמ-פעראטיוען-טאג. צו דעם צוועק ווערט געשאפען א ספעציעלער קאמיטעט מיט'ן אנטמל פון סארשטעהער פון אלע קאמ-פעראטיוען-פערבאנדען.

רעפעראט פון זאגראווער רב.

חצנע זונטאג 4 נאכמיט. מעט דער זאגראווער רב ר' שלמה גרדזונסקי האלטען א רעפעראט אין בית-אמדרש אויף ציגעל-גאס 56. די תלמידים פון דער ישיבה „תורת חסד" מערגוטער און פרעגנד ווערען געבעטען צו קומען.

„פאבראוועי" וועלען שוין מע-גען חתונה האבען אחו ערלי-בעניש פון דער מאכט.

(ז) ווי בעקאנט איז בין איצט די פע-בארעטע נישט ערלויבט געווען חתונה צו האבען אהן א ערלויבניש פון דער מיליטער-מאכט. פון 1 מאי אן גיהט ארויס אין קראקע א פערארדנונג פון קריגס-מיניסטער לויט וועלכער מאבארע-וע וועלען מעגען חתונה האבען אהן ערלויבניש פון דער מאכט.

פארלעזונג אין מעקסטיל-מייסטער-פערבאנד.

היינט 5 נאכמיטאג קומט מאניסטער פארבאנד קומענדער האלטען א פארלעזונג אין טעקסטיל-מייסטער פערבאנד א.ד.ש.: „דאס ארבייטס-בעזעץ". אויגגעריט פרעי.

די יובל-אקאדעמיע פון „החלוץ".

(:) אז „הומיר" קומט דאס פאר א פעפערלעכער יובל-אקאדעמיע פון החלוץ. אז דער פאראזאמע וועט זוך צווישען ארבעט אויך בעטעלעגען דעם. יצחק גרונבוים.

אויסבעסערונג:

אין נומער פון אונזער צייטונג איז ארענגעפאלען א פערדריסליכער דרוק-פעהלער אנשטאט די ענגראל-פערזאם-לונג פון „תומכי עניים" איז געשטאנען „תומכי אורחים". דאסגלעכען דארף זיין דער נאמען פון דער פרעזעסין פרוי פאר וויצע פרעזעסין פרוי ב. ל. קריזיג.

* * *

צו דער נאטיץ „ווי אזוי א לאקאטאר ווערט פטור פון זיין סולדאטקעטער", גע-דרוקט אין „ל. ב." נומער 95 בעט אזוי ה' ראזענפעלד פעטאזישטעלען, אז דער פסק דין וועגען דער עקסטיע גענען סוב-לאקאטאר מישליבורסקי איז אין קרעטי-גערעכט ארויפגעטראגען געווארען אין אנווענדונגס פון מ"ב. אדוואקאט א טייל פון דירה-געלד האט ה"ר, גע-שענקט ה' מישליבורסקיין אין פרידענס-גערעכט, דערבי האט ער געדארפט בע-צאהלען נאך א טופע, וועס ה" ר. האט איהם ווידעראפעל געשענקט. עס איז נישט אמת, אז ה' ר. האט ספעציעל פערשלעפט מיט'ן אויסיתרען די עקס-פיסיע בין דער קאמערניק איז געקומען.

ליטעראַרישע פרעמיע פאר לאדז.

(—) חצנע קומט פאר אין מאגיסטראט א זיצונג פון קאמיטעט פאר בעשטיטען א ליטעראַרישע פרעמיע פון דער שטאט לאדז.

אין קאמיטעט געהען ארען דער שטאט-פרעזידענט, פרעזעס פון שטאט-ראט פאנאשער קאפטשינסקי און פעגאשער פויזגער, שול-קוראטאר הרינזיטויטש, דער. נומקאווסקי פון לאדזער זשורנאליסטען-סינדיקאט פרעס. ד"ר אויזפקי פון דער וואראשווער אויניווערזיטעט, פרעס. ד"ר כושאנגווסקי פון דער יאגעלאנישער אי-ניווערזיטעט אין קראקא, פויזנער אוני-ווערזיטעט-פרעפעסאר ד"ר גראבאווסקי, קונסט-אקאדעמיע אין קראקא פרעפעסאר ד"ר קאלענבאך, פוילישער ליטעראַרישער קלוב יאן לעכאן, וואצלאוו גרובינסקי, פעראיין פון פוילישע ליטעראַטען און זשורנאליסטען, קארל אזיטקאווסקי פון פרעס. פעראיין פון פוילישע ליטעראַטען אין וואַרשע.

„די חאים פון דער ארטאדאקסיע אין זייערע סיבות".

(צו דור אמהארץ'ס זיצען זינד פון דער ארטאדאקסיע).

אויף דער שטאט קומט פאר חצנע S.30 אומגעד אין לאקאל פון פא"ש וויסאקאניע 66 א פארלעזונג פון נאטע-ראלסקעטשער פון פא"ש אין פוילען ה' ל. פחאם (וואַרשא). די פארלעזונג האט ארויסערופען אנדרעס אינטע-רעס דו דיפפוזאלינ בע די ארטאדאקסי-שע קרייזען.

ר' נפתלי ליטווין ז"ל

נעלמען אז אין אונזער שטאט גע-שטארבען אין עלטער פון 79 יאהר דער פאטער פון בעקאנטן ציוניסטישען עסמן ב. נ. ליטווין, ר' נפתלי ליטווין ז"ל. דער פערשטארבענער אין געבוירען געווארען אין בערדיטשעוו אין געוועזען אלס תלמיד חכם אין אנגעזעהענער מא-נופאקטור-פארהאנדלונג. דער טויט פון ר' נפתלי ליטווין האט אין אונזער שטאט א.בער-געלאזען א טיפען פרויער.

נאכט-דישזור אין די אפטייקען.

חיוגט דישזורירען פאלגענדע אפטייקען: פאזולאווסקי, פשטרוקאווער 309; האמבורג, גלובנא 50; גלאבאווסקי, נא-רוטאווישע 4; שומעטעווטש, קאפערניק 26; פארעמא, פאמארסקא 10 אין פא-טאש, פלאץ פאשעשלען 10.

מאאפעראטיוען-טאג.

(א) ווי מיר דערוויסען זיך זאל דער 8-טער יוני געטייערט ווערען אלס קאמ-פעראטיוען-טאג. צו דעם צוועק ווערט געשאפען א ספעציעלער קאמיטעט מיט'ן אנטמל פון סארשטעהער פון אלע קאמ-פעראטיוען-פערבאנדען.

רעפעראט פון זאגראווער רב.

חצנע זונטאג 4 נאכמיט. מעט דער זאגראווער רב ר' שלמה גרדזונסקי האלטען א רעפעראט אין בית-אמדרש אויף ציגעל-גאס 56. די תלמידים פון דער ישיבה „תורת חסד" מערגוטער און פרעגנד ווערען געבעטען צו קומען.

„פאבראוועי" וועלען שוין מע-גען חתונה האבען אחו ערלי-בעניש פון דער מאכט.

(ז) ווי בעקאנט איז בין איצט די פע-בארעטע נישט ערלויבט געווען חתונה צו האבען אהן א ערלויבניש פון דער מיליטער-מאכט. פון 1 מאי אן גיהט ארויס אין קראקע א פערארדנונג פון קריגס-מיניסטער לויט וועלכער מאבארע-וע וועלען מעגען חתונה האבען אהן ערלויבניש פון דער מאכט.

פארלעזונג אין מעקסטיל-מייסטער-פערבאנד.

היינט 5 נאכמיטאג קומט מאניסטער פארבאנד קומענדער האלטען א פארלעזונג אין טעקסטיל-מייסטער פערבאנד א.ד.ש.: „דאס ארבייטס-בעזעץ". אויגגעריט פרעי.

די יובל-אקאדעמיע פון „החלוץ".

(:) אז „הומיר" קומט דאס פאר א פעפערלעכער יובל-אקאדעמיע פון החלוץ. אז דער פאראזאמע וועט זוך צווישען ארבעט אויך בעטעלעגען דעם. יצחק גרונבוים.

פערשרייבט אייך מאסענווייז אנטייל צונעמען אין מארגענ'דיגן אבצייכנונגס-טאג פון „תומכי אורחים"

איז שטורם פון לייד'ענשאפטען.

שפאנענדער ראמאן. פול שטרינענדע איבער-לעבונגען און ליבעס-אויאנטורעס.

(17-טע פארזעצונג)

— מוזט איהר דאך צוגעבען, אז עפיצער האט דאך דא געמוזט זיין, וואס דאס אויסגעפיהרט דעם מארד, וועל א זעלבסמארד איז דא אויסגעשלאסען. כדי צו בערויבען סמיט'ס מיליאנען, האט דאך איהם עמיצער געמוזט ערמארדען און הערענדיג ענטדעקט איז ער ענטלאפען, נישט בעזעזענדיג אנצופיהלען די קעשע-נס. זעהר מעגליך, אז נאכ'ן מארד איז איהם בעטאלען א שרעק. ווי אזוי קומען אויף אייער סודרוס אייכענס פון בלוט, גארדען?

— איך האב שוין דאס ערקלערט. איבערשט פון דער שרעקליכער סצענע, האב איך מיך געהארען צו מיין האוילעטער, כאפענדיג איהם אין די ארעמס, דערבי האב איך מיר די קלעדער פערפלעקט מיט בלוט.

— המם — האט פולטאן אויפגעגעבען — און איצט וועט איהר מיר ערקלערען, ווי אזוי דער פערברעכער האט געקענט ארויס?

— ער האט זיכער געהאט א נאכגעמאכטען שליסעל אדער א איערין. איך וויס?

— איך האב איבערגעקוקט דעם שליסעל. דער בערגארד, וועלכער איז א קענער אין אזוינע זאכען, האט מיר ערקלערט, אז דער שלאס אין די הויפט-טיר איז א קונסטווערק און מיט קיין שום אנדערן שליסעל, אדער וויעריך לאזט ער זיך נישט ענען. צומאכען צו איהם א שליסעל האט מען נאר געקענט, האבענ-ריג אנ'אפדריק פון מיסטער סמיט'ס שליסעל, וואס איז סאר א פרעמדען אנ'אונ-מעגליכע זאך, חעל דער שליסעל איז געווען גוט געהיטען.

פון פערשטארבענעס צימער האבען זיך דערהערט שטימען אזוי, אז די אויפארשונג האט געמוזט איבערגעריסען ווערען. פולטאן האט זיך צוגעהערט, דאס מען רעדט.

— דאס איז א וויכטיגע זאך. דעם לעדערנעם פוטעראל האט דער מערדער מערלוירען, אדער פערגעסען — עס איז איהם ארויסגע-פאלען פון דער האנד אויפ'ן בעט.

— אין דער טיר האט זיך בעוויזען בערגארד, האלטענדיג אין די האנד א לענגליכע זאך.

— וואס האט איהר געפונען? — האט פולטאן געפרעגט.

— מיסטער ריידער האט דעם פוטעראל געפונען אונטער'ן בעט פון ערמאר-דעטען — האט בערגארד געענטפערט, איבערגעבענדיג פולטאן'ען די זאך — דאס איז א שטעל פון א שטילעט, מיט וועלכען דער מארד איז בעגאנגען געווארען.

פולטאן, געמענדיג אין די האנד דעם לעדערנעם פוטעראל, האט איהם אי-בערגעקוקט. בערגארד ווידער האט פון דער זייט בעטראכט בעב'ן, וועלכער איז געשטאנען אונבעוועגליך מיט פערלייגטע הענד.

— א שטילעט! — האט ער אויסגערופען — אך, גאט, א שטילעט, מיין ארעמער, אלטער הער! — און ער האט זיך ווידער בעגאסען מיט ערהרען. פולטאן האט איהם אנגעקוקט.

— גערדען — האט ער אויסגערופען, ווייזענדיג איהם דעם בעגענשטאנד, וואס ער האט געהאלטען אין דער האנט — צי קענט איהר דאס?

— ניין, איך האב עס קיינמאל נישט געזעהן — האט בעב בעגעגטפערט.

— דער שטילעט וועט זיך זיכער נישט געפינען. דער פערברעכער האט איהם זיכער מיטגענומען. יעדענפאלס איז דער פוטעראל א ווייטיגער — האט בערגארד געזאגט. א שאד, וואס עס געפינט זיך נישט אויף איהר נישט קיין מארקע פון דער פירמע, פון וועלכער מען האלט געקענט דערזעהן, וואו דער שטילעט איז געקויפט געווארען.

ריידער און די פאליציאנטען האבען פערלאזען דאס צימער פון פערשטער-בענעם, כדי אדורכצופיהרען א גוט רעוויזיע אין גאנצען הויז.

— אין צימער פון דיגער גארדען האט איהר גארנישט געפונען, הער בערגארד?

— נאין, — האט געענטפערט בערגארד.

— צי קענט איהר דעם מענש, וואס בעזיצט א שטילעט, צו וועלכען עס וואלט געפאסט דער דאזיגער פוטעראל?

— נאין, איך נישט.

— און אלמין האט איהר נישט געהאט קיין שטילעט?

באב האט, הייזט אויס, נישט געפיהלט, וואס פאר א שרעקליכער פערדאכט עס איז פארהאן אויף איהם.

נישט בלויז די פלעקען, וואס זענען געפונען געווארען אויף זיין קליידער, האבען ארויסגערופען דעם דאזיגען פערדאכט, דעם פערדאכט האבען אויך ארויס-גערופען די ערקלערונגען פון הערמאנ'ען, וואס ער האט געגעבען דעם אויפפאר-פונגס-ריכטער. אז קיין שום פערגעסען האט נישט געקענט אויף איהם א פערדאכט. אבער בעב האט וועגען דעם גארנישט געהאפט.

— א מאל האב איך געהאט א רעוואלווער — האט בעב בעפענטפערט — אבער מיט עטליכע יאהר צוריק האב איך איהם פערקויפט, ווייל ער איז מיר נישט געהען גוט.

— צי איז אין די לעצטע יאהרען קיין שום פרעמדער נישט געהען מיט מיסטער סמיט? בעקלערט זיך גוט — האט פולטאן געפרעגט — עס איז קיינער נישט געהען? עס איז קיין שום פערדעכטיגעס נישט געשען. איהר האט גארנישט בעמערקט אזוינס, חאס זאל ארויסרופען א פערדאכט, עפעס א חשד?

— ניין, גארנישט — האט בעב געענטפערט — גארנישט. קיין שום פרעמ-דער איז דא נישט געווען. מיסטער סמיט האט אלע זמנים אינטערעסען ערלעדיגט אין קאנטאר און קיין שום פרעמדער איז דא נישט א הערגעקומען. בעזאנדערס האט דער פערברעכער זיך געמוזט ארויסגלייטשען פון הויז — אנדערש איז עס נישט מעגליך. ער האט פלוצלינג געמוזט ארויסגעלען אין הויז און בעגעהן דעם מארד אזוי שנעל, אז מיין הער האט נישט בעמוזט צו רופען הילף.

— האט איהר דער געמוזט הערען עפעס א שארף, אדער א געשריי, אז אפילו מען הערט אפילו דעם מינדעסטען שארך.

צום הויז איז צוגעקומען א שוואַרצער, פערמאכטער וואגען.

דער קערפער פון ערמארדעטען מוז אפגעפיהרט ווערען אין פראזעקטאריום צום אלמעסען.

דרייי מענשען זענען ארויסגעקומען אין צימער.

אייגער פון זיי האט זיך געמעלדעט פולטאן'ען. דער לעצטער וויסענדיג, וואס זיי ווילען, האט זיי אנגעוויזען אויפ'ן שלאף-צימער, וואו עס האט זיך געפי-נען דער טויטער קערפער פון מיסטער סמיט.

מיט שווערע טריט האבען זיי זיך דערוויטערט.

ווען מען האט אויפגעהויבען סמיט'ס גוף און איהם געטראגען איבער'ן שפרי-זע-צימער, האט זיך אויסגעשפילט א ריכטיגע סצענע, מיט א פערשויקס קול איז בעב צוגעגאנגען צו די טרעגערס, אויסציהענדיג די הענד צום שויבען.

— אך גאט! גאט! וואס פאר אנ'אומגליק — האט ער געזויפצט. וואס וועט געשעהן מיט מיר? מיסטער סמיט... ווען צו מיר, וואס איך מוז דערלעבען. מיס-טער סמיט, ווען דו וואלסט כאטש אינמאל געעפענט די אויגען...

— גארדען! — האט אויסגערופען פולטאן — צי הילט איהר א לאנגע צייט ווייזען אין טורעמ, אדער איהר וועט זיך בעסער מיטאמאל מורה זיין?

— זיך מורה זיין? אין וואס דארף איך מיך מיזה זיין?

(פארזעצונג קומט.)

XXV

זאל „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20.

מיטוואך, דעם 2-טען מאי, 8.30 אויענד, ארדענט איין דער לאדזער ליטעראטען און זשורנאליסטען-פעראיין

א גרויסע יובילעאום-אכאדעמיע

לכבוד דער 25-יעהריגער ליטעראַרישער טעטיגקייט פון בעליבטען דיכטער

יצחק קאצענעלסאן

אין ליטעראַרישען טייל נעהמען אָנטייל:

דער דיכטער און קרישיקער יעקב פיכמאַן פון א"י; רעד. י. העפטמאַן (חצרנאיש); ד"ר י. גאמליב; אברהם לעווינסאָן; י. מ. נייטאָן; ה. ל. זשיטניצקי און אהרן צייטלין — פון וואַרשא, רעד. י. אונגער, דיכטער משה בראדערזאָן — פון לאָדז.

II.

אין מינסטלערישען טייל:

1) מערשטערקונצער כאר פון „הזמיר", אונטער דער לייטונג פון פראָ. י. פייווישים, וועלכער הערט אויפטיטרען אייגיגע לידער פון יובילאר; 2) די בערימצע אַרטיסטין, רעציטאַטאָרין און זינגערין פון פאַלעסטינע פרוי ד"ר מרים בערנשטיין-כהן קומט ספעציעל צו דער אקאדעמיע און וועט אויספירען אייגיגע פון איהרע בעסטע רעפערטואַר-נומערן, ווי אויך ספעציעל אייגענשטודירטע לידער פון יובילאר. 3) רעציטאַציעס פון יובילאר און דיכטער משה בראדערזאָן.

III.

בעגריסונגען

פון 8 רעדנער ליטעראַרישע, קינסטלערישע און קולטורעלע אינסטיטוציעס פון לאָדז, וואַרשא א. אנד.

שלום-וואַרט פון יובילאר.

ביליעטען שוין צו בעקומען אין דער קאַסע פון „פילהארמאניע".

מעבעל

דעם גרעסטען און עלעגאנטעסטען אויסוואהל פון

מעבעל

שלאף-צימער, עס-צימער, קינדער-צימער א: אז. וו.

קאמפלעטע איינריכטונגען, ווי אויך איינצעלנע שטיק מעבעל

אמביליגסטען אויף די בעסטע בעדינגונגען

MARKOWICZ i NASIELSKI

עפנטלעך די גרעסטע און רעיקלסטע מעבעל-פירמע אין לאדז

PIOTRKOWSKA 6 :-: Południowa 10 :-: פאבריק:

ג"יאטראפע נאך אטראפען

יעדער שריט אויף הארטע לעדער-אָבצאַסען פערבריכט אומזיסט די מוסקולען און די נערוועז; עס דערשיטערט דעם גאנצען אָרגאניזם און די מו-זענדער שריט וואָס מען מאַכט איבער'ן טאָג הויר-טעו אויף אונזער פיזישער און גייסטיגער ווידער-שטאנדספעהיגקייט ווי א טראָפען וואסער נאָך א טראָפען וואָס מוליעט אויס א שטיין.

טראָגט גומי-אָבצאַסען „בערסאָן"!

זיי גיבען אייך א אנגענעהמען גאנג, וואָס איז פריי פון ערשיטערונגען, שוינען דעם סערפער און די נערוועז און זיכען א גוטהערנדיגקייט פון יעדע קולטורעלען מענש.

סיין לוקסוס, ביליגער און דויערהאפטער ווי לעדער.

טראגט „בערסאָן"
איז א אמת'ער תענוג.

Z intencji zaręczyn
p. GENI JÓZEFOWICZÓWNY
z p. HERMANEM ROTSTEINEM
składają serdeczne życzenia
Maks Weisfeld,
Maks Zismanowicz,
Juljan Kac.

Wydział Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi

ogłasza przetarg na dostawę dniówkowych i akordowych

parokonnych furmanek i platform

do przewozu ziemi, piasku i materjałów budowlanych w ciągu 1928 roku.

Warunki przetargu są do przejrzenia w Biurze Wydziału w godzinach biurowych (ul. Prez. Narutowicza Nr. 2).

Termin składania ofert w dniu 10 maja r. b.

Dr. M. Goldarb

זאוואדזקע 16. טעלעפאָן 35-89.

הויט-האר- און געשלעכטס-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 9—12 פאַרב. און 3—8 אָוונט.

פאַר אַנטפערונגען — פרייטאָג ערב עסיגס.

Ur. Wolkowski

זאַכאַרזעוויטש 57, טעל. 32-50

ספעציאַל-אַרצט פון פרויען-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 1—2 און 4—8.

ארצט ד"ר ליאַס

ווערט אנדער געשעפט

נעמט אָן פון 9—1 פאַרב. און 5—8 אָוונט.

א געזיכערטע עקזיסטענץ!

מיכטיגע

פערטרעטער

צו בעזוכען פריוואַט-קליענטען ווערען געזוכט אין אַלע שטעט. אנמעלדונגען אונטער „א זעלבסטע עקזיסטענץ" אין ביורא

„RUCH" Poznań, Ratajczaka № 38.

קונסט-זיידע

עס ווערט אָנגענומען צום שרייבען אויף ספעציאַל-זיידע-מאַשינען, ביז די פיינסטע נומערן זיידע. פינקטליכע אויסזיהרונג. אויפן פערלאַנג ווערט אויסגעמאַרגט ראַלען

WILH. KÜRKENS i SS-wie

Łódź, Al. Kościuszki 33-35, tel. 14-13.

א קאַקוס-פוטער פאַבריק

זוכט מיכטיגע פערקויפער, וואָס זענען בעקאַנט אין דער קאַקוס-פוטער בראַנזשע. אָפערטען אונ-טער "A. B. 301" ווערען געבעטען אָפּצוגעבען אין אדם. פון „ל. ש.". בעמ. נור אזעלכע, וואָס קוואַליפיצירען זיך אין דער דערמאָנטער בראַנזשע

א פולשטענדיגע מעכאַנישע שלאַסעריי

געלעגענהייטליך צו פערקויפען.

צו ערפאַהרען בײַ ח' י. שמידט, שוו. יאַקובאַ 13

פלעצער איז כאַלי

בײַם פשיסטאַנצע פון טראַמווי לאָדז-אַלעקסאַנדער

ביליג צו פערקויפען.

צו ערפאַהרען בײַ חיימאָוויטש, פאַנפקע 13.

Wydział Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi

ogłasza przetarg na dostawę dniówkowych i akordowych

parokonnych furmanek i platform

do przewozu ziemi, piasku i materjałów budowlanych w ciągu 1928 roku.

Warunki przetargu są do przejrzenia w Biurze Wydziału w godzinach biurowych (ul. Prez. Narutowicza Nr. 2).

Termin składania ofert w dniu 10 maja r. b.

HEMOROIDY

STAN ZAPALNY · KRWAWIENIE
SWĘDZENIE

USUWA

HEMORIN-KLAWE

לאמפען

פיר שפייזע-צימער סאלאן-קאבינעט שלאף-צימער

קויפט זיך אבעטען אין פאבריקע-לאגער פון

Sz. P. Szmalewicz

פאלודניאווא 8, טעל. 64-39.

ווערען אָנגענומען רעפעראַטורען אומרעטשונגען, אקסידיען.

וואַרען-לאַגערס „WARRANT"

Spółka Akcyjna

ul. Piotrkowska 56, Tel. 26-93

ערטיילען הלוואות —

וואַרענט-קרעדיטען אויף סחורות, אָפּגעגעבענע אויף לאַגער. די הלוואות ווערען ערטיילט אויף א טערמין ביז 3 חדשים אויף 1 פּרעצענט א חודש.

לעטשניצע

פון דאַמווירים-ספעציאַליסטען און דענטיסטישער סאַבינעט

אויף גיטערס פּאַרק

פּיעטריקאָווער 294 טעל. 28-89

(בײַ דער סטאַנציע פון פאַבריצנער טראַמוואַי)

נעמען אָן קראַנקע אויף קראַנקהייטען פון אַלע ספעציאַליטעטען פון 10 פריה ביז 6 נאָכמ.

פאַכען-אינסטרונגען, אַנאַליזען, [פון: אורין, פעטשען-אָבגאַל (זוראַ), שפּייכער, א.ז.וו.] אָפּעראַציעס אין אַפּאַטרונגסעס

אַנ'עצה 3 זל.

וויזיטען אין דער שטאָט

די חול-קאַסטען און אָפּעראַציעס לויט אַנ-מעלד. ליכט-בעדער. דורכלויכטונג מיט קוואַרץ-לאַמפּ, רעזונגען, אַלעקטריזאַציע, קינסטליכע צאָהן, גאָלדענע און פּלאַטען-קראָנען און מאָסטען.

יעדען זונטאָג און חגאות ביז 2 א זייגער נאָ

וויכטיג פאַר אינטעליגענטע הייזער

ווען בײַ אייך געפינען זיך אַלטע גענוצטע ספרים צו פערקויפען, זאָלט איהר זיך ווענדען שריפטליך אין אדרעס. פון „לאָדזער טאגעבלאַט" פאַר „Z". דיסקרעציע געזיכערט. כ'אַכטל גוטע פרייזען:

1955

פאַדערט אויבעראַל

פעלד-בעטען

פערזאָרגט מיט דער אַמעריקאַ-פּאַטענט

Palma-Patent

אַלע מעלעך מיט גוט שנעפּערן אויף 3 יאָהר שטעכען אויף לאַנגער אין א גרויסען אויפמאַך!

ניטעל-בעטען, ניטעל-הינדער-בעטען, ניטעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלער, קינדער-בענקעלעך אויף רעד-לער מיט אויך מעטער מאַס.

מאַטראַצעס

מאַזעמסעס און מאַפּטשאַנעס

ע.ס. בעט-ליכט מיט הענגלעך חשק ערבי ווי 17 זל., פעלאַטע בעפלעך 14 זל.

בעזעלע בעטשנדלונג

ווערקס-ארבעט

ווערקס-ארבעט

ירדערם. וועזאַליצע ראַבאַטאַרען. דעמעל.

אַלדו, פולנאַצקע 24, טעל. 31-85.

עלטערו!

פאַר 3 זלאָטעס א וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער חשק לערנען אין פאַלקס-שולען חומש רשי'נך משניות, גמרא יהדות הימעטיק, רעדען און שר-פען העברעאיש און יידישע בריות ועכטעס צו שטעשטעלען דורכ'ן בעתאמען ערשעדקעשען חער-ווראַישען לעהרער י. ד. ראָזענבלאַט פלאַץ ווענשעשי 6 קוקער אויבן. רעפּס 2 שטעק.

בעמ. ס'ווערען אויך אָנגענומען אָנגעגעבער פון 5 יאָהרן אין א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערשלע נטרעפונגען.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek, Tel. 18-26.

Dziś i dni następnych:

Dla dorosłych:

„Łzy i śmiech Wiednia"

Dla młodzieży:

„CHANG"

Dla młodz. początek seansów o g. 2 i 4 pp.
Ceny miejsc dla dor. I—70, II—60, III—30 gr.
dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

פערלוירעז געוואַרען

בײַ וואַלענע בלוזעס. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען רחמנות צו האָבען אויף אַנ-אָרימער פרוי און אָבערגעבען צו שרה שמולעוויטש, נאָוואַ-צעגעלניאַנא 46.

3456

זומער-וואַרינונגען

מיט מעבעל אין מעניגסבאַד

(נעבען קראַשעוו)

זענען פון זאַפּאַרט צו פערמיטען.

אויס'ן אָרט א חולאַנער וואַלד, שאָהנע זונגיגע ציפערן, וואַסער צום בעדען פראַכטפולע געגענד. א קוב און יורישע גאַווערבער אויפ'ן אָרט. פאַר אונפערמעגליכע ווערען זומער-וואוינונגען פער-דינגען אויף ראַטעס.

בעמ. צופאַהר פון אַנדזשעיעוו נאָך קעגיגע-באַך 1 זלאָטי.

אבאצע

(איסאַליען)

PALACE HOTEL

נעמינט זיך נעבען ים.

דאָס שיינסטע הויטעל אָפּרוה-אָרט אין מיטעער. די גרעסטע קאָנפאָרט-אינריכטונגען. 250 צימערן, וואָס זענען פערזאָרגט מיט לויפענד וואַסער. 100 הייצע-בעד-צימערן מיט וואַסער פון ים. א קאָמפּלעטער פענסיאָנאַט פון 35 ליר אָן.

גאַנץ לאַדז מיט וויסען!

אז אין פערלויף פון 7 טעג קאָן יעדער האָבען

עלעקטריש בעלויכטונג

איז שטוב אויף ראַטעס

אויסצואַהלען וועכענטליך פון 3 זל. אָן.

נעם אויך אָן מאַשינען צו רעפּערירען, איבער-אַרבייטען ליטשניקעס אויף אָנראַניטשניקעס, פּרע-שאַקעלען פון דער עלעקטראַוויץ אַלעס ערלע-דיגע פּינקטליך און רעיעל נאָר די קאָנצעסיע-גירטע פירמע וואָס איז פעראַנטוואָרטליך פאַר דער לאָדזער עלעקטראַוויץ

פ. לעוויו, לאַדז קאַנסטאַנטינער 58

פראָנט-געוועלב. טעגליך פון 8 פריה ביז 11 אָוו.

בעמ.: שפּרעכשטונדען פון 2—3, 8—11 נאָכמ.

עלעקטרישע לאַמפּען און גאַז-שאַטקעס מיט 25% ביליגער פון פריידן-קוראַנט. פאַבריקען בע-קומען א ספּעציעלען ראַבאַט מיט גוטע קאָנצעסיעס.

Absolwent kursów handlowych

poszukuje biurową pracę za b. skromne wynagrodzenie ew. bezpłatnie.

Oferty w red. dla M. W. 2037

וויכטיג פאַר דאַמען!

טאָמע טיך די פעלענטסטע דאַמען-דיסע נאָך דער לעצטער מאָדע פון די מעסטסטע מיסע מיסטער שטעסטע טיך אויף אַנגעליך נט. נעדענקט די אדרעסע

28 זאַכאַרזקע 28

אין הויף, ב-סען אַנגאַנג, ליינקע טרעפּ.

א גרויסער אויסואַהל פון פאַנאַמאַ-היט

אין פערשיידענע פאַרבען צו זער ביליגע פרייזען

„TOLA"

אבאָנאַמענטס-פּרייזן: פאַר א יאָהר אין שטעטל 6 זל., אין אַרענדער און בעל-מלאכה 10 גרושען, פּרעסע 24, אין שטעטל 40 גר., פּרעסע 60 גר., נאָכן 12 גר., פּרעסע 18 גר. אַנאָנסען-פּרייזן: פאַר א פּיטיטער-שורה פאַרן פּעקס 10 גרושען, פּרעסע 24, אין שטעטל 40 גר., פּרעסע 60 גר., נאָכן 12 גר., פּרעסע 18 גר. פאַר אויסלענדישע אַגענטען 100% מעהרער, אויסער דער שטעט—מיט 50% מעהרער. פון די פרעמדען ווערט נישט אָפּגענומען קיין ראַבאַט. בעמ—20 גרושען, אין אַנדערע לענדער—1,25 דאָלאַר.

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16.